

OB DNEVU VSEH SVETIH

*Povedi, mračni me grobar, s seboj
na zeleni, na senčni grob njegov,
kjer križ železen, kamenit je krov,
pod njim uživa otec svet pokoj.*

Čudovita in izredno globoka pesem slovenskega pesnika Dragotina Ketteja je kot nalašč za vse svete, dan, ko se spominjamo svojih rajnih, vseh ljudi, ki so odšli v večnost.

Vsak človek s svojim življenjem pusti za seboj brazdo, sled, vsaj malo spremeni svet, tako da lahko upravičeno rečemo, da svet ni več isti, ko ta človek umre. Človeško je, da se radi spominjamo svojih rajnih, da jim nosimo cvetje na grob, da smo z njimi povezani, ko se na pokopališču med šumenjem cipres in tiho govorico vetra v njih sprašujemo po našem bistvu. Prav ob grobu naših rajnih se večkrat sprašujemo po smislu našega neprestanega nehavanja v svetu, ki vedno hitreje teče, nima časa za razmislek in predvsem ne misli na smrt. Kristjane tolaži misel, da nas čaka po smrti večno življenje, a tega se premalo zavedamo; bližja in bolj človeška nam je melanholija, ki se naseli v vsakogar, ko gre na pokopališče na grob prijateljev in svojcev.

Zame je dan vseh svetih eden največjih praznikov. Blizu mi je predvsem zato, ker na ta dan čutim posebno povezanost z vsemi ljudmi, ki so odšli in pustili za seboj veliko praznino. Morda se vsi na ta dan najbolj zavedamo, da ne bi bili to, kar smo, če pred nami ne bi bili že drugi. Vsi sveti so zares dan, ko mora vsakdo vedeti, kako je res, kar pravi veliki angleški pesnik John Donne: "Noben človek ni otok!" Zares vsakdo komu pripada, je del nekega kontinenta. Med seboj smo ljudje neločljivo povezani; zato se samo ljudje spominjamo svojih mrtvih, z njimi smo duhovno povezani, čeprav jih že dolgo ni med nami.

Na dan vseh svetih priklicujemo v spomin svoje rajne, njihovo bivanje pred nami, in v bistvu vedno razmišljamo o našem življenju, o smislu in namenu našega bivanja. Ko gremo na grob svojih rajnih, nam prihajajo pred oči trenutki iz skupnega življenja, v katerega je z bolečino posegla smrt.

Na dan vseh svetih se morda še najbolj zavemo, da je človek rojen za življenje, da pa je sestavni del življenja tudi smrt. Kristjani vemo ali pa bi vsaj morali vedeti, da sta po smrti še vstajenje in večno življenje.

Vsi sveti so praznik, ki je posebno blizu nam Slovincem. Nekateri nam to tudi večkrat poočitajo, češ da bi morali raje proslavljati rojstne datume, kot pa da se spominjamo obletnic smrti naših velikih mož in žena. Morda nas prav maloštevilnost sili v to, da se spominjamo svojih rajnih na poseben način in jih skušamo obdržati med nami še naprej z živim spominom. - STRAN 2

JURIJ PALJK

KRIZA TKB DOSEGLA VRHUNEC

VSI MORAMO SODELOVATI PRI OBNOVI SKUPNE HIŠE

DRAGO LEGIŠA

"Tržaška kreditna banka zaprta, vodstvo v zaporu!" Tako je osrednji slovenski televizijski dnevnik sredi prejšnjega tedna napovedal poročilo svoje dopisnice v Trstu o vrhuncu, ki ga je dosegla kriza tega še do pred kratkim največjega in najpomembnejšega slovenskega denarnega zavoda v Furlaniji-Juljski krajini. Napoved je bila sicer nekoliko groba, a je treba priznati, da je bila v časnikarskem pogledu zelo učinkovita in hkrati v bistvu v skladu z resnico.

Medtem ko pišemo, je od drastičnega ukrepa, ki sta ga komisarja sprejela v soglasju z Banko Italije, že poteklo nekaj dni, a je delovanje TKB še vedno ohranjeno, saj so vsa izplačila prekinjena. Dvigniti ne moreš niti svojega denarja. V italijanskih dnevnikih smo brali, da je ukrep komisarske uprave novost ne samo za Trst, temveč za celotno italijansko ozemlje!

Na tem mestu najprej spet odločno protestiramo, ker ne pristojni minister ne Banka Italije ne deželna uprava Furlanije-Juljske krajine niso imeli za potrebno in umestno vključiti v peterico ljudi, ki jim je bilo zaupano začasno vodstvo denarnega zavoda, niti enega pripadnika slovenske narodne manjšine. S tem je bila celotni naši manjšini primazana zaušnica; manjšina je torej bila grobo ponižana.

Če je res, kar beremo v dnevnikih, da znaša primanjkljaj TKB nad 200 milijard lir, se lahko popolnoma upravi-

Sprevod po Trstu 26. oktobra (Foto Kroma)

čeno vprašamo, kako so v zadnjih letih opravljali svoje delo nadzorniki Banke Italije, ko so redno službeno obiskovali tržaški denarni zavod? Zanima nas, če bo sodna oblast, ki zdaj vodi preiskavo, poglobila tudi ta aspekt te zadeve.

Kriza TKB seveda pobleže zadeva vso slovensko manjšino v Italiji. Kdor še ni poznal ozadja rojstva tega denarnega zavoda, je dobil popolno informacijo pred nekaj dnevi, ko je tržaški italijanski dnevnik objavil članek, ki ga je napisal prof. Diego De Castro, nekdanji svetovalec italijanske vlade pri ZVU (Zavezniški vojaški upravi) v Trstu. Zadeva je preprosta: če se je Italija hotela po vojni vrniti v Trst, je morala dovoliti tudi rojstvo denarnega zavoda, ki naj sodi v sklop protidajatev za od fašizma povzročeno

škodo manjšini, zlasti na gospodarskem področju. Priprave na rojstvo banke in njena organizacija so bile seveda zaupane tistemu krogu znotraj manjšine, ki je bil bližju takratnemu režimu v matici državi. To je bilo glede na takratne razmere znotraj manjšine tudi razumljivo, čeprav je treba priznati, da so od vsega začetka pri delu sodelovali tudi nekateri (sicer redki) posamezniki, ki so po svetovnem naziranju in prepričanju bili daleč od režima v matici. To poudarjamo, da opozorimo, kako naj bi TKB imela od vsega začetka vsemanjšinski značaj. Kakšna je bila nato stvarnost, je seveda drugo vprašanje.

Zakaj je v tem denarnem zavodu zazijalo tako globoko brezno, bo ugotovil, kdor je za to pristojen. Toda tudi nestrokovnjak na bančnem področju že zdaj lahko sklepa,

da je v določenem trenutku popolnoma odpovedal mehanizem nadzorstva nad ključnimi odločitvami banke oziroma njenih organov ali funkcionarjev. Ne mislimo pri tem na knjigovodsko ali podobno nadzorstvo, ampak na tisto, ki zadeva temeljne cilje in namene, zaradi katerih je bil ta denarni zavod ustanovljen. Po osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije so mehanizmi tega nadzorstva prešli na vrh SKGZ, ki pa je v tem pogledu očitno odpovedal. Tu je seveda govor o politični in moralni odgovornosti, kajti za morebitno kazensko odgovornost je pristojna sodna oblast, ki je, kot vemo, že na delu.

Kakšna pa je sankcija za napake, zagrešene na politični ravni? Odgovor je zelo preprost: odstop! Vrh SKGZ bi zato moral nemudoma odstopiti, na izrednem občnem zboru pa bi morali člani te organizacije izvoliti novo vodstvo, ki naj celotno zadevo prevzame v svoje roke in z modro politiko skuša rešiti, kar se rešiti da. Ker pa hiša gori, je treba klicati na pomoč čimveč ljudi in vsakomur dati možnost, da sodeluje pri gašenju požara ter tako prispeva svoj delež pri obnovi skupne hiše. Je naša manjšina nekaj takega sposobna? To je zdaj po našem ključno vprašanje.

TKB je, kot je jasno napisal Diego De Castro, rezultat mednarodnega dogovora. Zato naj Italija in Slovenija skupno najdeta rešitev, ki bo omogočila, da bo zavod še dalje opravljal nalogo, za katero je bil ustanovljen. To zahtevajo tudi in predvsem koristi manjšine, a tudi koristi celotnega tukajšnjega območja, zlasti upoštevajoč perspektive nove politike sodelovanja in odpiranja Italije na Vzhod.

ZADNJA NOVICA

V torek, 29. oktobra, sta se v Rimu srečala finančna ministra Italije in Slovenije Ciampi in Gaspari ter med drugim govorila o krizi Tržaške kreditne banke. Po srečanju so se razširile govore, da bo TKB likvidirana, in sicer že na začetku prihodnjega tedna. Ministra sta baje govorila o možnosti, da se z italijanskim, slovenskim in brvaškim kapitalom ustanovi nova banka, oziroma da naj bi v tej novi banki imela večinski delež CRT-Tržaška branilnica-Cassa di risparmio.

02 Deželno tajništvo SSK
ZAKAJ NISMO PODPISALI

03 intervju
FILIBERT BENEDETIČ

04 Danijel Devetak
IŠČEMO SOGOVORNIKE!

06 IŠ
V ZNAMENJU ČRNEGA PANTERJA

07 Danilo Čotar
NEKOČ SMO BILI LOVCI

09 Breda Susič
INTERVJU S TEOM KRALJEM

10 Fotokronika
DAN, KI SE GA BOMO SPOMINJALI

12 Marjan Drobež
V BRDIH MEDNARODNO SREDIŠČE?

14 Ivan Žerjal
PROSLAVA OB 50-LETNICI SDGZ

15 Erik Dolhar
PODELITEV NAGRAD ŠPORT IN ŠOLA

BEGUNCI SE VRAČAJO

SAŠA RUDOLF

Zapleti pri vračanju beguncev ali, točneje rečeno: namerno preprečevanje vrnitev družin na zapuščene domove. S tem vprašanjem, ki postaja iz dneva v dan aktualnejše, se je na torkovi seji ukvarjalo tričlansko predsedstvo BiH, ki je po nekajdnevnem srbskem bojkotu le pričelo redno delovati. Pomočnik visokega civilnega predstavnika za BiH je zagrozil s takojšnjo prekinitvijo mednarodne pomoči tistim pokrajinam, kjer z rušenjem hiš skušajo pre-

prečiti vrnitev beguncev. To se dogaja predvsem na ozemlju Republike srbske. V vasi Donja Mahala so prejšnji petek pognali v zrak vse hiše, v katerih so pred vojno živeli Muslimani. Do podobnega uničevanja je prišlo tudi v Prijedoru, Sanskem mostu, Livnu in Stolcu. Porušenih pa je bilo tudi nekaj desetih srbskih hiš v Drvarju.

Nič kaj boljše ni na Hrvaškem, na področju Krajine, kjer so stanovanjske hiše v celoti porušene. Hrvaška vojska, ki je s silo po štirih letih

te kraje spet vrnila pod hrvaško oblast, je s sistematičnim rušenjem preprečila morebitno vrnitev srbskega prebivalstva, ki je lani množično zapustilo Krajino.

Nadaljujejo se polemike o izvedbi krajevnih volitev v obeh delih bosansko-hercegovske države. Srbska oblast ne namerava dovoliti nastopa političnih strank iz muslimansko-hrvaške federacije, češ da niso bile registrirane v skladu z zakoni Republike srbske o narodnih manjšinah. Muslimani in Hrvati pa so za Srbe le manjšina.

PISMI V ZVEZI S TKB

Deželni tajnik SSK Martin Breclj je naslovil na predsednika slovenske vlade Drnovška tole pismo. Enako pismo je odposlal predsedniku rimske vlade Prodiu.

Kot Vam je gotovo znano, je Tržaška kreditna banka v zadnjih časih zabredla v hudo krizo, ki bi lahko postala zanjo usodna.

TKB je bila ustanovljena na osnovi londonskega memoranduma, ki so ga leta 1954 sklenile Italija, Jugoslavija, Združeno kraljestvo in Združene države Amerike. Že dolga leta opravlja funkcijo življenjske važnosti za slovensko manjšino v Italiji, za tržaško in širše deželno gospodarstvo, pa tudi na področju gospodarskega sodelovanja med Italijo in Slovenijo ter drugimi državami srednje in vzhodne Evrope.

Gotovo Vam je tudi znano, da je italijanska narodna banka Banca d'Italia zaradi velikih izgub in hudih napak managementa odredila uvedbo komisarske uprave v TKB, pred nekaj dnevi pa celo zaporo vseh plačil, hranilnih vlog in sploh tekočega poslovanja.

Vse to je že povzročilo hudo škodo in težave ne samo slovenski manjšini, ampak tudi širšemu tržaškemu gospodarstvu in mednarodnim izmenjavam, v katerih je le-to soudeleženo.

S pričujočim dopisom Vam želimo posredovati našo veliko zaskrbljenost zaradi navedenih dogodkov.

Slovenska skupnost meni, da bi morali storiti vse, kar je potrebno, da bi ohranili ta denarni zavod Slovencev v Italiji. V tem smislu izražamo potrebo, da bi vladi Italije in Slovenije našli ustrezno rešitev, in to v sodelovanju s slovensko manjšino v Italiji.

V podobnem dopisu predsedniku italijanske vlade Romanu Prodiu smo izrazili tudi nujnost, da bi slovenskemu denarnemu zavodu takoj omogočili obnovitev rednega poslovanja.

Kot v vseh težkih trenutkih, ki smo jih v svoji zgodovini preživeli, je tudi zdaj resnično potrebna enotnost naše narodnostne skupnosti. Dejstvo je, da smo v žalostni zadevi Tržaške kreditne banke vsi prizadejni, in zdaj moramo s skupnimi močmi storiti vse, da bi jo čimprej prebrodili. A če je enotnost potrebna, ni potrebna kakršna koli enotnost. Gotovo ne potrebujemo enotnosti, s katero bi zameglili odgovornosti za nastali položaj.

Prav tako ne potrebujemo enotnosti, s katero in za katero bi vlekli demagoške poteze. Če naj združujemo sile, mora to biti za to, da bi se odločneje spopadli z resničnimi problemi, s katerimi imamo opravka, ne pa, da bi ustvarjali kratkotrajen občutek varnosti. Spopasti se z resničnimi problemi pa je lahko tudi boleče, saj je jasno, da to, kar se je zgodilo, zahteva globoke spremembe v življenju naše narodnostne skupnosti v Italiji. Le če bomo postavili zdrave temelje, bomo lahko zgradili nekaj novega in trdnega. Kar je gnilega, je treba odstraniti. Sicer bi samo pripravljali teren za nove poraze in katastrofe.

Poleg tega ne potrebujemo enotnosti, ki bi bila sad izsiljevanj. Zgraditi moramo enotnost na osnovi načel in metod demokracije.

Vse to moramo Slovenci v Italiji storiti tudi za to, da bomo v stanju sprejeti pomoč drugih oz. z drugimi obnoviti odnose sodelovanja. Če ne bomo znali ozdraviti sebe, če se bomo drugim predstavili z lažno, demagoško in nedemokratsko enotnostjo, bomo samo še poslabšali svoj položaj, saj bi ne vzbujali upanja pri nikomer.

Pri neuspelem srečanju začasnega skupnega zastopstva v ponedeljek, 28. t.m., v Trstu ni šlo za podpis ali nepodpis skupnega poziva italijanski in slovenski vladi, naj pomagata, ali celo za odrekanje solidarnosti vsem po krivem prizadetim uslužbencem, uporabnikom, delničarjem. Same resolucije ne rešujejo problemov, ko gre za stotine milijard lir. Sicer je SSK že sama takoj čutila potrebo, da je posegla pri Prodiu in Drnovšku s pisdom podobne vsebine, kot ga je v ponedeljek sestavilo pet komponent začasnega skup-

nega zastopstva, čeprav smo mi omenjali tudi napake in pa zahtevali ohranitev banke slovenske manjšine.

Gre za to, da potrebujemo jasno sliko o tem, kaj nas še čaka in kaj bomo lahko brnili, saj je TKB le del gospodarskega sistema, v katerem so še vrsta gospodarskih subjektov, znatno nepremičninsko premoženje, Založništvo tržaškega tiska, Primorski dnevnik itd. Vesti o zadolženosti s hipotekami na stavbah v ul. Montecchi 6 (Primorski dnevnik), sv. Frančiška 20 (Narodna in študijska knjižnica, Tržaška knjigarna...) in v ul. R. Manna (Glasbena matica), na Stadionu 1. maj niso namišljene, temveč težki vozli, ki bodo prišli kmalu na rešeto. Kako mislijo tisti, ki imajo vse to pod nadzorstvom, reševati te probleme? Ali se bomo čez nekaj časa spet srečali, da ugotovljamo in rešujemo nove izredne udarce manjšini? Ali priznavamo, da obstajajo ustanove in sredstva, ki po svojem izvoru in namembnosti pripadajo vsej manjšini? Ali bomo oblikovali skupno strategijo ob upoštevanju vsega tega?

Na ponedeljkovem srečanju, žal, nismo dobili zadovoljivih odgovorov na ta in podobna vprašanja. Tudi uradno smo predlagali srečanje SKGZ-ju za razpravo o tem. Ne zato, da bi druge izključevali, temveč zato, ker menimo, da je SKGZ krovnii izraz tudi gospodarskega sistema, ki se zdaj ruši. Brez jasnosti niti v skupnih nastopih nismo verodostojni. V sredo smo imeli razgovor s sindikalnim predstavništvom uslužbencev TKB. Pričakuje mo tudi srečanje s SKGZ. V četrtek bo zasedal naš najvišji organ, deželni svet SSK, ki bo presodil, kaj še storiti na podlagi vseh poznanih dejstev.

Ko smo v ponedeljek zapuščali sejo začasnega skupnega zastopstva, nismo hoteli zaostrovati polemike, čeprav smo bili deležni ostrih napadov, ki so jim sledila še zlonamerna tolmačenja, kot da bi SSK ne delovala za skupni interes, in za to, da se gospodarsko življenje manjšine na zdravih temeljih in ob prozornem poslovanju polno obnovi. Mar ni že čas, da pretrgamo z logiko sprenevedanj, ki je konec koncev pripeljala v katastrofo, kateri smo danes priča?

DEŽELNO TAJNIŠTVO SSK

ŠE VEČ RAZLOGOV ZA RESNIČNO SKUPNO DELOVANJE

JANEZ POVŠE

Zaradi dogodkov okrog Tržaške kreditne banke in v njej smo lahko vsi v manjšini upravičeno zaskrbljeni in tudi zagrenjeni. Že dolgo se ni namreč zgodilo kaj tako hudega, da bi bilo ogroženo celo naše upanje. Seveda je v dani situaciji, čeprav je še tako težka, vedno mogoče najti izhod, ki sicer ne more čez noč povrniti izgube, zato pa odstre novo obzorje. In novo obzorje še kako potrebujemo, želeli si je le, da bi bil ta občutek skupen in vsaj na njegovi ravni ne bi bili razdeljeni v več delov. Istočasno ni mogoče mimo predpostavke, da utegne manjšina v novem času izgubiti vse tisto, kar ni resnično skupno in ne pripada prav vsej manjšini. Navedeno predpostavko je bilo mogoče odkriti že pred časom, vendar se je zdela preveč zlovesča, da bi ji resneje prislunili. Očitno pa je njena logika močno na delu in v skladu z novim časom, ki nagrajuje primerne in zavrača zastarele poteze. Matična domovina Slovenija je bila npr. srečne roke, ko je pravočasno prepoznala, kaj ji je storiti, in si je preko demokratičnih volitev in plebiscita izborila lastno državo. Ni težko ugotoviti, kaj vse bi se zgodilo z mlado Republiko Slovenijo, ko bi ravnala v nasprotni smeri oz. ostala negibna. Po vsej verjetnosti ne samo, da ne bi postala država, ampak bi imela dosti

manj od tistega, kar je imela pred pričetkom zgodovinskih sprememb v Evropi in svetu.

Z drugimi besedami: po dogodkih s Tržaško kreditno banko bi bil verjetno čas, da bi vsi deli manjšine končno sedli skupaj in pripravili vse potrebno za resnično strnitev vrst in pozabo vseh nerazumljivih zamer. Del manjšine je na srečo tudi politično predlagal demokratične volitve ter posledično vzpostavitev skupnega demokratično izvoljenega organa, ki bi združeval politične različnosti in učinkovito urejal vse skupne zadeve. To bi seveda pomenilo, da bi se slednjič lahko strnile vse manjšinske ustvarjalne sile, ki sedaj hočeš nočeš domujejo na tem ali onem političnem bregu.

Na vseh ravneh bi z izvoljenim političnim predstavništvom strnili vso obstoječo strokovnost, odpadla bi številna podvajanja in nepotrebna nerazumevanja. Žal vse to zveni kot kakšna znanstvena fantastika, tako daleč je dosedanja manjšinska stvarnost od ravnokar povedanega. V resnici je vizija te vrste na dosegu roke, čeprav je nikakor nismo vajeni. Bilo bi razsodno, ko bi pričeli pristopati k uresničevanju celovitega manjšinskega prostora po možnosti prej, preden bi utegnile propasti številne dobrine, in to zaradi vztrajanja na načelih povojnega obdobja. Sedaj bi notranje zblizanje še lahko dosegli z navdušenjem in pozitivno; če pa bi izgubili še preostale svoje pridobitve, bomo vanj prisiljeni na ruševinah, negativno. Zdi se, da za prvo, pozitivno možnost, ni več dosti časa.

OKROGLA MIZA NA SLOVENSKI TV O TISKANI BESEDI

Kot že javljeno, je bila zadnje nedeljo na slovenski TV mreži v Trstu v okviru programa Pri nas doma oddaja o slovenskem časopisju v zamejstvu. Oddajo je vodil Ivan Peterlin, v njej pa so sodelovali uredniki slovenskih časnikov (dnevnika in tednikov): Bojan Brezigar (Primorski dnevnik), Andrej Bratuž (Novi glas), Boris Gombač (Slovenski glas), Jole Namor (Novi Matajur), Giorgio Banchig (Dom), Ace

Mermolja (Novo Delo), Stojan Spetič (Iskra) in Lojze Tul (Skupnost). Uredniki so v glavnem orisali stanje slovenskega periodičnega tiska oz. časopisa, v imenu katerega so nastopili. V dvojnem krogu so iznesli vrsto misli in predlogov, ki so odraz današnjega časa in narodnostnega trenutka slovenske skupnosti v Italiji. Poleg tega je bilo v oddaji na sporedu nekaj filmskih posnetkov v zvezi z našim tiskom, nato pa še zanimiva anketa med bralci slovenskega manjšinskega tiska.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORKJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5 LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 53697834133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

S 1. STRANI

OB DNEVU VSEH SVETIH

V teh dneh se bomo spomnili tudi vseh umrlih, padlih v drugi svetovni vojni. Prav je, da se poklonimo njihovem spomenu in to vsem, ki so kakorkoli prispevali za to, da imamo danes boljši svet, kot je bil njihov. Prav je tudi, da se naših ljudi spomnimo s svetim spoštovanjem in jih ne izrabljamo za nobene

trenutne potrebe. Smrt je namreč za vse enaka in morda edina pravica na tem svetu; za vse enaka in gotova, za bogate in revne, za dobre in zle.

Verne in neverne združuje praznik vseh svetih na grobu prednikov, skupnih prijateljev, vse skupaj poveže in sili k razmišljanju o skupni usodi. Na ta dan nam rajni nemo govorijo, naj ne delamo napak, ki so jih oni storili. Na ta dan nam rajni govorijo, da je življenje kratko in se ga splača človeka vredno živeti.

IZ SVETA MANJŠIN

INTERVJU / FILIBERT BENEDETIČ

OKCITANCI
NOČEJO
PADANIJE

Ko pišemo o manjšinab v Italiji, se navadno ustavljamo ob nemški narodni skupnosti na Južnem Tirolskem ali ob francosko govorečem prebivalstvu v Dolini Aosti. So pa še druge etnične in jezikovne skupnosti, začeniši z našimi sosedi Furlani tja do Sardincev na jugu ali Okcitancev na zabodu. In prav o slednjih, ki živijo v Piemontu (predvsem v pokrajini Cuneo), naj nekaj spregovorimo.

Nedavno smo lahko brali v njihovem listu "Ousitanio vivo" dokument okcitanke avtonomistične stranke, ki pojasnjuje stališče tega političnega gibanja do vprašanja Bossijeve Padanije. Pri tem poročilo spominja na znano Listino iz Chivassa iz leta 1944 (ki govori o temeljnih pravicah narodnih manjšin severne Italije) oz. na enega izmed njenih očetov, Gustava Malana. Ta izjavlja, da izvir reke Pad ni v Padaniji, temveč v alpski Okcitaniji. S tem nekako polemizira z znanim Bossijevim "obredom" v polovici prejšnjega meseca ob tej reki. Vse to - nadaljuje listina - pomeni popolno zanikanje zgodovinskih in kulturnih osnov okcitanke zemlje.

Okcitanški dokument se nadaljuje z ugotovitvijo, da ligin federalizem ne temelji na jezikovnih in kulturnih, ampak izključno na domnevnih ekonomskih osnovah, ki so izraz prostora Padske nižine. To ni federalizem Listine iz Chivassa ali kantonov (v Švici). Zato v načrtih Severne lige ni sledu o zgodovinskih avtonomijah alpskega prebivalstva, tistih, ki so že priznane kot manjšine, kot valdostanska, nemška, ladinsko-furlanska, slovenska ali onih, ki še čakajo na priznanje, kot sta okcitanška in franko-provansalska skupnost.

Izjava se zaključuje s ponovno potrditvijo pravega federalizma jezikov in kultur ter opozarja na nevarnost, da bi v nasprotnem primeru zapadli v nov padanski centralizem, ki bi ga bil današnji Rim lahko samo vesel! S tem se torej okcitanško politično gibanje jasno in odločno odpoveduje vsaki možni povezavi s padansko ideologijo Severne lige in potrjuje načela manjšinskih vrednot jezika in kulture, česar v liginih programih sploh ni zaznati.

Podobna odklonilna stališča do političnega programa Severne lige je že pred časom zavzela tudi stranka Union Valdotaïn iz Doline Aoste. O južno tirolskih stališčih sploh ne govorimo, ker se tu vprašanje ne postavlja. Gotovo se tudi politični dejavniki slovenske manjšine ne ogrevajo za politiko Severne lige, ki se kljub nekaterim pozitivnim stališčem, odprtim do slovenskih vprašanj, na splošno za manjšinske probleme dejansko ne zanima. Na straneh našega lista smo že pred časom zapisali, da nima smisla zamenjavati rimskega centralizma za milanskega, saj bi vsekakor do vprašanj naše narodne skupnosti gotovo ne zavzel kaj boljših stališč.

ANDREJ BRATUŽ

PERSPEKTIVE SLOVENSKE
IN ČEZMEJNE MANJŠINSKE
TELEVIZIJE

IVAN ŽERJAL

Dr. Filibert Benedetič je ravnatelj slovenskih radijskih in televizijskih programov, ki jih oddaja deželni sedež RAI v Trstu. Pred dnevi je bil v vili Manin v Passarianu dvodnevni simpozij, posvečen t.i. čezmejni manjšinski televiziji. Dr. Benedetič to problematiko dobro pozna in smo ga zato zaprosili za pogovor.

Kakšno je pravzaprav ozadje tega načrta?

Po podpisu konvencije med Predsedstvom ministrskega sveta in družbo RAI 16. oktobra 1992 o uvedbi slovenskih televizijskih oddaj je nastopila faza mrzličnega iskanja rešitev v zvezi z oddajniško mrežo. Vprašanje frekvenc je vsekozi povzročalo nove zaplete. Na javni razpravi o televiziji za Slovence v Italiji, ki jo je organizirala Slovenska skupnost 23. aprila 1993 v Trstu, so prišla do izraza vsa prizadevanja za takojšnjo rešitev vprašanja v okviru dogovora med družbo RAI in RTV Slovenija oziroma podjetjem PONTECO, ki je razpolagalo s frekvencami in oddajniško mrežo v Italiji za reemitiranje programov TV Koper-Capodistria in TV Slovenija 1. Med dogovarjanjem na različnih ravneh tako v okviru Predsedstva ministrskega sveta kot deželne vlade Furlanije-Juljske krajine je poleti 1994 prišlo do sestanka med vodstvom RAI in RTV Slovenija v Ljubljani, na katerem se je med drugim porodila tudi zamisel o skupni čezmejni oddajniški mreži, ki bi pokrivala ozemeljsko območje Furlanije-Juljske krajine in Slovenije.

Kdo je glavni pobudnik simpozija?

Pobudnik za dvodnevni simpozij v vili Manin v Passarianu je bila deželna komisija za radiotelevizijo (CORERAT), ki z veliko zavzetostjo spremlja delovanje deželnega sedeža RAI za Furlanijo-Juljsko krajino in si prizadeva, da bi čimprej prišlo do ureditve številnih še odprtih vprašanj glede oddaj slovenskega televizijskega programa (zlasti kar zadeva pokrivanje celotnega ozemlja, na katerem prebivamo Slovenci v Italiji, vključno seveda z Benečijo, Režijo in Kanalsko dolino). Deželna komisija si prizadeva tudi za oddaje v furlanščini. Obenem podpira željo obeh narodnostnih skupnosti, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem, da bi se slovenski programi deželnega sedeža RAI za Furlanijo-Juljsko krajino in italijanski programi sedeža Koper-Capodistria oddajali tudi čez mejo v matični domovini.

Ali se Vam ne zdi, da bi Slovenci v Italiji morali najprej konsolidirati in nato

primerno okrepiti slovenske televizijske oddaje, ki so se začele pred nekaj meseci, in šele nato misliti na nove oblike tega medijskega sporočila?

Rad bi pri tem poudaril, da je deželna komisija za radiotelevizijo podprla s to pobudo vsa prizadevanja za utrditev in okrepitev slovenskih radiotelevizijskih oddaj na deželnem sedežu RAI za Furlanijo-Juljsko krajino, kar je zelo pomembno spričo zaskrbljujočega splošnega stanja.

Kot davkoplačevalci (in naročniki) imamo Slovenci v Italiji pravico, da od tukajšnjih oblasti zabtevamo televizijo v svojem jeziku. Šele ko bi se to vprašanje zadovoljivo uredilo, bi mogli nastopati kot osebek v širših združbah. Ali se Vam ne zdi, da grozi nevarnost, da bi v okviru snujočega se načrta bili nekakšen privesek?

Razprava na temo o čezmejni večjezični radioteleviziji se je nanašala na nekaj novega in dodatnega, toda ob predpostavki, da se naša proizvodnja, zajamčena v okviru konvencije, primerno podpre in okrepi. Ne gre tedaj za nekaj novega v zameno že obstoječega slovenskega samostojnega programa na deželnem sedežu naše javne radiotelevizije, pač pa za zamisel širšega obsega v okviru sodelovanja, boljšega poznavanja in premagovanja jezikovnih pregrad med sosednjimi deželami, državami in narodi. V okviru te zamisli bomo lahko prispevali svoj delež samo kot neposredni

proizvajalci oddaj za slovensko narodnostno skupnost v Italiji, torej kot osebek.

Kdo nam bo jamčil, da bomo polnopraven osebek?

Jamstvo polnopravnega osebka nam lahko nudi konvencija med Predsedstvom ministrskega sveta in družbo RAI ob dogovoru med radiotelevizijami in ustreznimi državnimi organizmi v širšem okviru medsebojnega sodelovanja.

Kako si Vi zamišljate načrt "čezmejne manjšinske televizije"?

V prispevkih na simpoziju sva tako jaz kot glavni urednik informativnega programa Saša Rudolf nakazala minimalni načrt za predvajanje oddaj na skupni čezmejni oddajniški mreži. Izhajajoč iz dejstva, da gre preprosto za postavitev mreže, ki bi potencialno lahko že obstajala, če bi združili našo tretjo vzporedno deželno mrežo (ki jo je treba vsekakor izpopolniti in razširiti na Benečijo in Kanalsko dolino ter vključiti vanjo tudi oddajnik na Nanosu za pokrivanje Furlanije) z nacionalno mrežo programa Koper-Capodistria v Sloveniji, bi v prvem poskusnem obdobju lahko oblikovali kratek vsakodnevni program z oddajami iz posameznih centrov. Program bi lahko obsegal italijanski televizijski dnevnik iz Kopa, naš slovenski televizijski dnevnik ter oddajo iz kulturno-umetniškega programa, proizvedenega v posameznih hišah in usklajenega na osnovi skupnih smernic programskega načrta. V načrt bi seveda vključevali tudi oddaje iz nacionalnega programa posameznih hiš. V nadaljnjih razvojnih fazah bi seveda lahko pristopili televizijski deželni proizvajalni centri avstrijske ORF, madžarske TV in RTV Hrvaške. "Filozofija" tega načrta izhaja iz prizadevanj po premagovanju jezikovnih pregrad s pomočjo prenosa kulturnih in umetniških izrazov v jezik posameznih narodov, ohranjajoč bogastvo izvirne predloge. Predlog za ta hipotetični programski načrt, ki naj bi ga skupno izoblikovali po vzorcu homogene ponudbe, predpostavlja uveljavitev in spoštovanje bistvenega izraza posameznih "osebkov" na paritetni osnovi.

Kdo naj bi ta načrt financiral in kdo ga bo dejansko pravno uredil?

Vse je samo še pri zamisli. Vprašanje financiranja in pravne ureditve zadeva v prvi vrsti Predsedstvo ministrskega sveta in ustreznih ministrstev ter dežele Furlanije-Juljske krajine ob dogovoru na mednarodni ravni v širšem okviru sodelovanja med radiotelevizijami.

Bomo imeli Slovenci v Italiji pri tem temeljnem opravilu kakšno besedo?

Na osnovi skupnega dokumenta, ki sta ga izdelali obe manjšini, se v to zamisel vključujemo tudi Slovenci v Italiji. Kakšna in kolikšna pa bo lahko beseda manjšin pri morebitni uresničitvi tega načrta, bo v veliki meri odvisno od samega raz-

voja tako na vsedravnici kot na deželni ravni in še zlasti na ravni meddržavnih odnosov. Znotraj naše matične hiše pa bomo Slovenci gotovo lahko odigrali enakovredno vlogo za uresničitev tega načrta.

Kdaj se bodo sedanje slovenske televizijske oddaje videle po vsem ozemlju, na katerem živijo pripadniki slovenske manjšine? Če se ne motimo, je bil tudi o tem govor v vili Manin.

Na simpoziju je bila izrecno postavljena zahteva po takojšnji razširitvi sedanje oddajniške mreže na vsa področja, kjer živimo Slovenci v Italiji. V okviru pristojnih tehničnih služb proučujejo izvedbeni načrt za pokrivanje celotnega kraškega področja z oddajnikov na Ferlugih in na Čamporah. Pokrivanje Benečije, Režije in Kanalske doline na frekvencah v lasti družbe RAI je odvisno od konvencije s Predsedstvom ministrskega sveta in od ministrstva za pošte in telekomunikacije. Državni podtajnik Vita je na simpoziju izrazil pripravljenost za rešitev tega vprašanja.

Kakšna pa bo usoda slovenskih programov in poročil Radia Trst?

Oddaje Radia Trst A so sestavni del javne službe deželnega sedeža RAI za Furlanijo-Juljsko krajino. Oddaje so zaščitene z zakonom in opredeljene s konvencijo med državo in družbo RAI. Toda spričo vznemirljivih vesti o 17-odstotnem krčenju državnih prispevkov za kritje radijskih in televizijskih oddaj za manjšine v predlogu novega finančnega zakona smo zelo zaskrbljeni. Zato pozivamo vso našo javnost in še posebej predstavnike slovenske družbeno-politične stvarnosti v Italiji, da se zavzemajo za zaščito in ohranitev teh oddaj vsaj v sedanjem obsegu.

Je čutiti krizo v vrbovih RAI-a tudi v Trstu?

Dogajanja na vrhu se odvijajo bolj daleč od nas. Kar nas pobleže obremenjuje, so predčasne upokojitve in stalne spremembe, ki hromijo dejavnost in onemogočajo načrtovanje, zlasti v administrativnem pogledu.

Kako ocenjujete sedanje stanje na deželni ravni, kar zadeva radijske sporede?

Kako pa je s stiki z RTV Slovenija in s podružnico v Kopru?

Zavzetost številnih dragocenih sodelavcev pri oblikovanju naših oddaj od Milj do Devina, Gorice, Benečije, Režije in Kanalske doline zadovoljivo opredeljuje vlogo in naloge Radia Trst A, glasnika kulturnega sporočila in vitalnosti Slovencev v Italiji. Plodno sodelovanje in stalni stiki z RTV Slovenija tako v Ljubljani kot v Kopru potrjujejo plemenitost koncepta o slovenskem skupnem kulturnem prostoru. In prav ta plemenitost utemeljuje zamisel o čezmejni radiotelevizijski sporočilnosti, izpostavljeni na simpoziju v Passarianu. Bilo bi lepo in prav, da bi za začetek poleg osebnih stikov, telefonskih klicev in občasnih radijskih zvez lahko vzpostavili stalno telekomunikacijsko zvezo za redno izmenjavo informacij med RTV Slovenija in RAI-em na relaciji Trst-Ljubljana-Koper.

3

ČETRTEK
31. OKTOBRA
1996

IZOBRAŽEVALNO SREČANJE NA MIRNU

IŠČEMO SOGOVORNIKE!

DANIJELO DEVETAK

Smo laiki v tkivu Cerkve subjekt, živ in aktiven dejavnik ali samo številke? In: ali sploh obstajajo katoliški časnikarji, ki bi s svojim delom vplivali na javno mnenje?

vsi skupaj, s skupnimi močmi. Žal se danes malo bere, dosti gleda, je ugotovil Paljk; Tavčar pa je poudaril pomen kritičnega branja stvarnosti.

Koliko naši mediji odgovarjajo potrebam? V ta tretji sklop okrogle mize je posegel časnikar Sergij Pahor, ki je pripomnil, da prepogosto manjka stik med medijem in bralci, preverjanje npr. v obliki pisem bralcev. Glede odgovora na potrebe je Bernard Špacapan omenil, da naši časopisi tvegajo, da bi se oddaljevali od realnosti, ker se izogibajo tabu-temam. Pomen medijev v Beneški Sloveniji je pojasnil Banchig, ko je spregovoril o boju za ohranitev slovenske in krščanske identitete: "Čudež je, da se v Beneški Sloveniji še najde človek, ki govori slovensko." Spet je spregovoril msgr. Simčič, ki je poudaril, da je treba misliti na mlade in jim nuditi konkretne delovne možnosti, da se "s svojimi iskricami" izrazijo tudi v več glasilih.

Na dan je prišlo torej nekaj novih izzivov, besed, pojmov; nekaj novih znamenj časa. Sedaj je na vseh nas, da to preverjamo v vsakdanjem življenju in delu ter - upamo - na še kakem podobnem srečanju. Prav tako si obetamo tudi, da bi vsi ljudje dobre volje, ki jim je pri srcu naš tisk, sedli za mizo in se poleg načelnih obravnav lotili iskanja operativnih rešitev, da bodo naši časopisi kar se da kvalitetni in v koraku z našim večplastnim življenjem.

PRIPRAVE TRŽAŠKE CERKVE NA LETO 2000

V nedeljo, 3. novembra, se bodo na praznik zavetnika tržaške škofije sv. Justa slovesno začele priprave tržaške verske skupnosti na jubilej leta 2000. Ob 10. uri bo v stolnici slovesna maša, ki jo bo vodil škofijski administrator msgr. Pier Giorgio Ragazzoni. Ob 17. uri pa bo, vedno v stolnici, velika spominska slovesnost v spomin na vse mučence tržaške Cerkve od prvih stoletij do današnje dobe. V posameznih župnijah se bodo priprave začele v nedeljo, 24. novembra. Msgr. Ragazzoni je tudi odredil, naj se po vseh tržaških cerkvah vsako nedeljo moli za novega škofa.

Msgr. Ragazzoni je ustanovil tudi škofijski pripravljalni odbor za l. 2000. Sestavlja ga 57 oseb: 20 duhovnikov in redovnikov, 10 redovnic in 27 laikov, med katerimi je 12 žensk. Vsako izmed osmih pastoralnih območij tržaške škofije predstavljajo duhovnik, redovnica ter po en moški in ena ženska.

V BOSNI UMORILI REDOVNICO

Kot poroča Glas koncila, je bila v Kaknju v Bosni (na področju, ki ga kontrolirajo muslimani) 30. septembra zahrbtno umorjena redovnica Danka Jurčević. Okrog 20.30 je stala pred hišo ustanove Karitas in tam nekoga čakala. Toda kmalu so jo prinesli domov mrtvo, bila je šestkrat zabodena. Krivca niso našli.

4 mestu in vlogi laikov v Cerkvi smo skupno razmišljali na izobraževalnem srečanju, ki so ga predvsem za zamejske katoliške časnikarje in sodelavce priredili Goriška Mohorjeva družba, Novi glas in Mladika v nedeljo, 27. oktobra, v prostorih Godničevega doma na Mirenskem Gradu. Tema je zanimiva, in to se je tudi izkazalo. Na dan so prišla številna vprašanja. Sredi živčnega dela, ko pogosto ni priložnosti za poglobljeno razmišljanje, smo se za trenutek ustavili, za isto mizo postavljali vprašanja eden drugemu, primerjali različne izkušnje in odpirali prostor novim potem. Med nami so bili - razveseljujoče - tudi časnikarji in izvedenci iz Slovenije.

Srečanje se je začelo z uvodnim predavanjem g. Zvoneta Štrublja, zavzetega pobudnika in duše izobraževalnega dne. Udeležencem je nakazal teološko utemeljitev poslanstva laikov v Cerkvi. Za uvod torej teologija, nauk Cerkve, ki pa ni bil suhoparen ali odtujujoč. Teologija je namreč lahko mrtva črka, če gre le za človeška izvajanja. G. Štrubelj pa je govoril o Bogu živo, iz osebnega izkustva, tako, kot bi govoril z Bogom: ali ni to prava - in edina odrešujoča - teologija, *veda-o-Bogu*? Na podlagi besed iz Svetega pisma in cerkvenih dokumentov je pojasnil primarno podobo Cerkve, ki se, izhajajoč iz nove zaveze, pojavlja v zgodovini kot Božje ljudstvo, skupnost krščenih. Cerkev je Kristusovo telo, organska enota, občestvo, katerega glava je Kristus. Cerkev je - in to je novost nove zaveze - tempelj Sv. Duha, ki združuje in daje oznanjevalno ter zakramentalno učinkovitost. Pojma laik Sveto pismo ne pozna; obstajajo verniki oz. sveti; primaren je bil pojem skupnosti. Mesto in vloga laikov v Cerkvi sta torej odvisna od zavesti vernikov, da so Božje ljudstvo. To je temelj sodobne Cerkve po drugem vatikanskem konci-

lu, popolnoma v skladu z duhom prve cerkvene skupnosti. Medtem ko je v prvem tisočletju krščanstva prevladoval model, v središču katerega je bila skupnost krščenih, se je v drugem tisočletju izgubila povezanost med posvečenimi osebami (kleriki) in ljudstvom (laiki). Duhovniki so se oddaljili od baze, imeli so - z razliko od laikov - znanje in oblast. Pravo prelomnico predstavlja drugi vatikanski cerkveni zbor, ki se je odločno vrnil h koreninam, k modelu prve skupnosti kristjanov: med posvečenimi in neposvečenimi vlada po osnovnem zakramentu - krstu isto dostojanstvo; verniki in pastirji sodelujejo z različnimi službami za isto pastoralno poslanstvo. V današnjem svetu krize smisla in vrednot je g. Štrubelj dal izziv: "Predlagam partnerstvo med pastirji in laiki." Gre za zahtevno in odgovorno nalogo skupne rekonstrukcije družbenega tkiva, ki res spominja na skupnosti prvih kristjanov. Za tako - današnjemu svetu novo, učinkovitejšo - partnerstvo je pa treba iskati nove poti; sploh pa je za polno udeležanje novosti drugega vatikanskega koncila potreben čas.

Predavanju openskega župnika Štrublja je sledil zanimiv razgovor, v katerem so izstopale teme demokracije znotraj cerkvenih struktur, zrelosti in odgovornosti laikov.

Nato je bil na vrsti dr. Jože Bajzek, ki je v svojem sociološkem pregledu obravnaval laike in laičnost v krščanski religiji. S sociološko natančnostjo je govoril o načinu

dojemanja svetega in posvetnega. Glede pomena demokracije je poudaril, da v Cerkvi ne more iti za demokracijo v političnem smislu, ker gre v njej za poslanstvo, za ljubezen. V času, ko smo v krizi, ker med preštevilnimi vrednotami s težavo izbiramo, ima strokovna usposobljenost laikov poseben pomen. Zgrešeno, čeprav moderno, pa je misliti, da Cerkev za svoj sistem potrebuje laike; le-ti namreč niso material, ampak ljudje. Označevalna mora biti celotna skupnost krščenih, tedaj bo Cerkev končno žarela.

Tudi po tem predavanju so se udeleženci radi odzvali pogovoru o Cerkvi kot instituciji, njeni hierarhiji, o individualizmu, ki močno zaznamuje današnji svet, o novodobnih duhovnih gibanjih in transverzalnih nežupnijskih združenjih.

Po skupnem kosilu, na katerem je bila priložnost se neformalno približati drug drugemu, je bila okrogla miza - vodil jo je tržaški časnikar Ivo Jevnikar - o laikih, medijih in Cerkvi. Poleg jutranjih predavateljev so pri njej sodelovali (glej sliko) Jurij Paljk (Novi glas), Jože Pavlič (Družina), Dušan Jakomin (Naš vestnik), Marko Tavčar (Goriška Mohorjeva družba), Giorgio Banchig (Dom), Primož Krečič (Ognjišče). Udeležilo se je lepo število časnikarjev, sodelavcev in prijateljev. Razprava je preselila zastavljeno časovno mejo, kar je dokazalo, da je srečanje zadelo v živo. Med različnimi posegi je na začetku prišel do izraza problem govornice predstavnikov Cerkve, ki je današnjemu povprečnemu človeku

pogosto oddaljena, nerazumljiva ali nezanimiva; potrebovala bi pogosto dekodifikacijo (Jurij Paljk). Tudi mladi duhovnik Krečič, ki je poleg Ognjišča zastopal tudi mladinsko revijo Sončna pesem in nadvse uspešni Radio Ognjišče, je poudaril, da je pomembno pisati v sočnem jeziku sedanjih ljudi in časa; "krščanstvo je dialog". Prav k dialogu in pripravljenosti poslušati - tudi kritike - je z jasnimi besedami pozval g. Jakomin; "naučimo se dialoga!" Poleg pogovora pa so pomembni izobraževanje, vzgoja, formacija, je poudaril Marko Tavčar. Temeljna drža katoliških časnikarjev mora biti, je dejal Banchig, spoštovanje do nauka cerkvenega učiteljstva. Prav iz eklesialnih dokumentov izhaja, je povedal Pavlič, da je časnikarska služba odgovorno poslanstvo, ki močno vpliva na bralce.

Odprlo se je tudi zanimivo vprašanje, kaj je "verski" tisk, kaj "katoliški", "dobri" ipd. Msgr. Oskar Simčič je podčrtal, da danes glasilo ne more biti le versko, ampak mora biti katoliško, univerzalno; vsebovati mora pogled na celoto. Sploh pa je pri glasilu, ki naj bi bilo katoliško, pomembna temeljna naravnost; pomemben je etos, s katerim je pisanje prežeto; in ta ali je ali ni katoliški. Glede oblikovanja javnega mnenja je g. Krečič poudaril, da je treba brez strahu iskati, razmišljati in se pogovarjati, kako se lahko Božja beseda učloveči tudi v naš čas. Temeljna drža naj bo odprtost, je povedal Banchig, kajti "evangelij ni teorija, ampak življenje." G. Jakomin je s svojo značilno zagnanostjo dejal, da je med nami premalo dialoga in skupnosti; ljudem moramo govoriti

sto v naravi, ostaja človek nedoločeno bitje, izgubljen sredi življenja, nenavaden v celotnem stvarstvu". Nenavaden, morda celo zbežan ali izgubljen, stoji človek na pokopališču in plete venec spominov, prošenj, molitev in vprašanj. Negotov stoji na božji njivi in meri svoje korake: kam?

Če že obstaja toliko različnih definicij in izmeritev človekove smeri potovanja, ki ga vendarle niso dokončno opredelile, je smiselno iskati še neko novo definicijo in ponovno ugotavljati smer njegove hoje? Imenovali smo ga "bitje vere" in njegovo smer "smer neizmerljivega in neskončnega Bitja". Ali s tem ne nalagamo na kup teorij o človeku nov popisani list, ki povečuje gradivo razmišljanj o človeku, on sam, človek, pa se izmika vsaki novi opredelitvi, tudi naši seveda?

Kljub stalnim neuspehom, se človek ne more odpovedati iskanju definicije o samem sebi. Odkar govori, pripoveduje o sebi. Odkar je začel pisati, trosi krhka semena svojih misli na njivo zgodovine. Razmišljanja, ki jih je ustvaril v vsej svoji zgodovini, so podobna belemu cvetu na drevesu človeštva, ki ga veter osiplje. Misli o samem sebi kot človeku padajo z drevesa in beli lističi z osulega cveta se nekaj časa poigravajo v

vetru, ob dotiku z zemljo pa se spreminjajo v krizanteme. Končne misli v neskončni igri vetra okrog močno zakoreninjenega in trdnega drevesa življenja! Prav tak je človek v teh dneh; stoji na božji njivi in z zbežanim pogledom sledi igri vetra in barvam krizantem. Kje so vsi tisti, ki so bili rojeni za življenje? So sledovi njihove življenjske poti res samo tukaj, pod mojimi nogami?

Spraševati se o samem sebi, o smislu življenja in o cilju človekovega bivanja, je človekov notranji imperativ. Gre za zapoved, zapisano v njegovem srcu. Ko Bog pokliče preroka Jeremija, se le-ta izgovarja: "Oh, Gospod Bog, glej, ne znam govoriti, ker sem še deček." Gospod mu dogovori: "Nikakor ne govori: deček sem..." Nato iztegne svojo roko, se dotakne njegovih ust in pravi: "Glej, svoje besede polagam v tvoja usta." (Prim., Jer 1.6-9)

Ta biblični vpoklic preroka Jeremija lahko navežemo na človekovo poklicanost k razmišljanju, pisanju, risanju, petju in ustvarjanju o samem sabi. Vsemu temu se človek ne more in ne sme odtegniti, saj je to njegov poklic. S tem se dviguje nad grobove, to je njegov duhovni polet.

ČLOVEK - BITJE VERE (9)

ZVONE ŠTRUBELJ

Človek je iskalec resnice. Razumemo ga lahko le kot večnega popotnika, v hoji za samim seboj, za "človekom". Na tisoče definicij ga že opredeljuje in vendar je vsaka od njih le približevanje resnici njegovega bivanja. Človek je skrivnost.

V prvih novembrskih dneh, ko obiščemo grobove naših rajnih, usmerjamo svoje misli v našo zadnjo domovino, ki nas kot ljudi bolj definira, kot si mislimo. Zato je prav zapisal francoski pisatelj Georges Bernanos, da je to "sezona za dušo in srce". Ob podobi križa, v razkošno cvetja, s katerim preoblečemo zemeljske sledove naših dragih, in v svetlobi prižganih sveč, smo bolj kot ponavadi izpostavljeni vprašanju: kdo si, človek in kam greš?

Sveti Avguštin je v nesmrtnih *Izpovedih* zapisal: "Medtem ko imajo vsa bitja svojo točno določeno me-

V DRUŽINI PRILOGA O DVEH ZLATOMAŠNIKIH

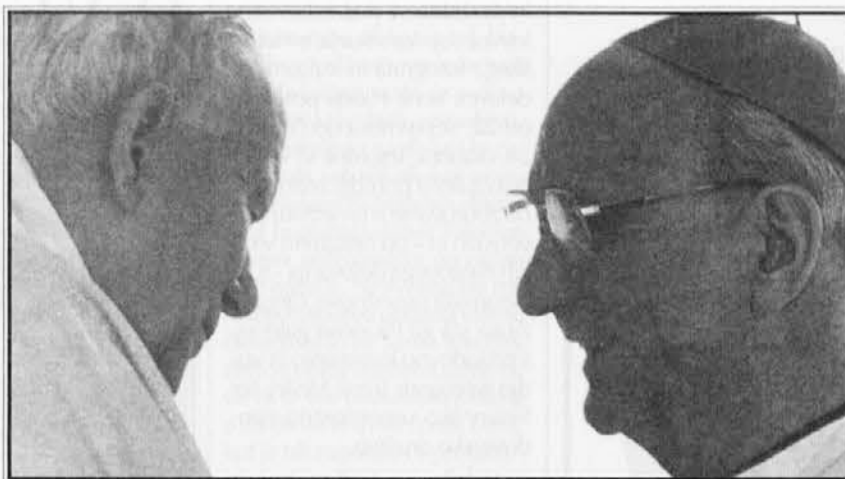
JUBILANTA PAPEŽ JANEZ PAVEL II. IN LJUBLJANSKI NADŠKOF ALOJZIJ ŠUŠTAR

MARJAN DROBEŽ

Slovenska Cerkev proslavlja dva zelo pomembna dogodka. Mineva namreč 50 let od mašniškega posvečenja papeža Janeza Pavla II. in dr. Alojzija Šuštarja, ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita. Oba dostojanstvenika sta s svojo versko gorečnostjo, razumom in razumevanjem za čas, v katerem opravljata svoje poslanstvo, vplivala na verske potrebe in izbire slovenskega naroda, predvsem v obdobju osamosvajanja slovenske države. Za takšno vlogo so jima verniki, a tudi prosvetljeni ljudje drugih narodov zelo hvaležni.

Slovenski tednik Družina je slavljencema prejšnji teden namenil posebno prilogo, v kateri sta opisana njuna življenjska pot in delovanje v Cerkvi in javnem življenju. V voščilu papežu zlatomašniku, ki ga je v imenu Slovenske škofovske konference jubilarantu poslal dr. Alojzij Šuštar, je tudi poudarjeno: "Z Vami se zahvaljujemo Bogu za velike milosti, ki ste jih v teh petdesetih letih prejeli in tako velikodušno posredovali vsej katoliški Cerkvi in v ekumenskem duhu vsem krščanskim Cerkvam. Cerkev v Sloveniji se zaradi Vašega pastoralnega obiska v maju 1996 prav posebej veseli Vašega duhovniškega jubileja. Spominja se Vas v molitvi in Vam želi dobrega zdravja, božje pomoči in Marijinega varstva. Naj Vas Bog ohrani še mnogo let. Posimoz za Vaš apostolski blagoslov in Vam izrekamo našo sinovsko vdanost, zvestobo in ljubezen ter Vas pristrčno pozdravljamo." Voščilo se je pridružil tudi apostolski nuncij v Sloveniji mons. Edmond Farhat.

Karola Wojtyła je v duhovnika posvetil krakovski nadškof in kardinal Adam Sapieha 1. novembra 1946 v Krakovu. V Družini beremo veliko podrobnosti o tem, kakšna je bila njegova življenjska pot, o presenečenju, ki ga je njegova izvolitev na najvišji položaj v katoliški Cerkvi (16. oktobra 1978) povzročila, in kakšno vlogo je njegovo delovanje imelo za Cerkev in družbene tokove v svetu.

"Sedaj vemo, da je papež Janez Pavel II. odločilno prispeval k razvoju Cerkve na pragu tretjega tisočletja, da jo je razgibal v temeljih, hkrati pa ji dal svetovno razsežnost, ji vlival zaupni pogled v prihodnost krščanstva. Poznavalci dogodkov v Cerkvi trdijo, da je s svojim poznavanjem komunizma, katerega trdoto je sam okusil, prispeval k njegovi zrušitvi. V mladosti je spoznaval pogubnost nacizma, komunizem pa ga je spremljal desetletja. Nič čudnega, da se je porodila misel o papeževi likvidaciji, saj so komunisti dobro vedeli, s kom imajo opraviti: z duhovnim velikanom, ki bo skušal režim, katerega so se oprijemali, streti kot veliko zablodo in iluzijo. Tako se je tudi zgodilo v mnogih komunističnih državah, njihovi prebivalci so zadihali »novo pomlad«. Tudi Slovenci."

Ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar je bil za duhovnika posvečen 27. oktobra 1946 v Rimu, 1. novembra pa je tam opravil tudi novo mašo. Po dolgoletnem bivanju v Švici se je prve dni januarja 1977 vrnil v domovino. Bog ga je obdaril z velikimi talenti, zato je njegovo delovanje v ljubljanski nadškofiji kot slovenskega metropolita in predsednika Slovenske škofovske konference "blagoslov za nadškofijo in Cerkev na Slovenskem",

kot piše Rafko Lešnik v Družini. Vrnitev v domovino pa je vzburla posamezne slovenske duhovnike v tujini. Le-ti so ob nadškofovi odločitvi zmajevali z glavo in nekateri celo odkrito izjavljali, da je to nespametno. Sam pa je takrat zasebno izjavljal, da se je na prošnjo stolnega kapitlja odločil za tak korak, pa naj sledi vrnitvi v Slovenijo karkoli tudi preizkušnja in trpljenje. Nekaj tega se je tudi uresničilo, vendar se je predvsem izkazalo, kako pravilna je bila odločitev za vrnitev in duhovniško delo v domovini. Tudi če počasi, z nadškofom vsi pričakujemo nastop službe njegovega naslednika; hvaležno upamo, da bo mogoče dobro zastavljeno delo uspešno nadaljevati.

Dr. Alojziju Šuštarju je ob 50-letnici posvečenja poslal pismo s čestitkami tudi papež Janez Pavel II. Izrekel mu je hvaležnost za delo, ki ga je opravil kot ljubljanski nadškof. Zapisal je tudi naslednje: "Goreče prosim božjega Pastirja, naj Ti bo bogat plačnik za opravljanje službe. Z izrazi pristrčne bratovske naklonjenosti podeljujem apostolski blagoslov Tebi, častiti brat, Ti pa ga posreduj v obilju vsem vernikom v Sloveniji."

DRUŽBENI PREMIDI

"KAM S STARIMI?"

Osamljenost, bolezen, finančni problemi-revščina, bivališče: v mejah teh izrazov najpogosteje obravnavamo življenje starejših oseb, predvsem tistih, ki so se po desetletjih dela in aktivnega življenja zasluženo "ustavili" ali vsaj upočasnili nagli poslovni tempo ter tako prešli v t.i. tretjo dobo.

Sprašujem se, ali imajo starejše osebe danes še kakšno družbeno vlogo, saj so nemalokrat potisnjene ob rob družbenega dogajanja. Časi so se korenito spremenili; nekoč je nosil oblast nad člani družine in odgovornost zanje starišina, najstarejši družinski član. Bil je močno spoštovan zaradi življenjske izkušnosti, od njega sta izhajala red in za ostale člane gotovost. Kaj pa danes? Ponujajo se nam splošne in površinske podobe starejših oseb kot šibkih ljudi, skrajno potrebnih nege in varstva, zato pa tudi zahtevnih in "motečih". Ali je tudi to eden "odličnih" rezultatov naše civilizacije? Ali je danes sploh mogoče obiti nepokretnost in osamljenost tolikega števila naših sopotnikov, ki so zaradi časti-

tljive starosti in njenih posledic le počasnejši? In še to: ali ni čas, da posodobimo nekatera gledanja in prilagodimo "svet", tako da bosta aktivnim starejšim ljudem dodeljeni primerna pozornost in nova družbena vloga? O vsem tem nas vedno bolj pogosto obveščajo najrazličnejši mediji. Tudi v tem stoji dokaz, da se med nami uresničujejo pomembni premiki. Naj nam o njih tokrat spregovorijo številke.

Če pobliže analiziramo družbo, ugotovimo, da se srednja starost italijanskih državljanov po statističnih podatkih daljša, saj je ena najvišjih na svetu: 74,9% let za moške, 81,4% let za ženske. Oseba, ki bi imele več kot 60 let, je 22%, več kot 80 let ima 3,7% državljanov (t.j. 2.300.000, od katerih je 67% žensk). Leta 2030 bo v italijanski družbi imelo več kot 35% oseb nad 65 let. Že danes je v Italiji več ljudi nad 65. letom kot pa mladih pod

15. letom. Proporcijo z višanjem srednje starosti se višajo kronične in degenerativne bolezni, ki prizadevajo kakih 70% oseb nad 65. letom.

Res pa je, da niso vse starejše osebe nepokretne: v Italiji je le 1.800.000 takih, ki same ne morejo skrbeti zase. "Ostareli" torej ne pomeni enostavno "nepokreten". Nasprotno: veliko je oseb, ki v svoji "jeseni" z življenjskim ritmom zdaleč prekašajo mlade v njihovi "pomladi".

Pri obravnavi vprašanja starejših, živčevij v Italiji, ni mogoče iti mimo vprašanja pokojnin; pojma sta v našem mišljenju nerazdružljiva in - v glavnem - neprivlačna. Saj ni čudno: 20% starejših prejema letno manj kot 10 milijonov; 36% niha med 10 in 20 milijoni letno in spet 20% lahko živi z več kot 20 milijoni letno. Velika je razlika med severom in jugom Italije: če na jugu 76 starejših družin na sto prejema letno manj kot 10 milijonov dohodkov, je takih družin v sre-

dnji in severni Italiji le 47. Ureditev nove socialne države - o čemer danes politiki in izvedenci pa tudi vsi, ki si ob dogodkih pilimo mnenja, glasno in raznoliko razpravljajo - ne bo mogla brez korenite reforme pokojninskega sistema.

Zgovorni so tudi podatki glede šolanja in izobraženosti teh oseb. Kar 25,5% oseb nad 55. letom je v Italiji nepismenih; njihovo glavno opravilo je po statističnih podatkih buljenje v televizijo.

Še najbolj zanimivo pa je naslednje: ugotavljamo, da so z razliko od prejšnjih let starejše osebe danes bolj prožne kot pred eno ali dvema generacijama. Dejstvo je, da se po vsej Evropi močno širi univerze "tretje dobe". V Italiji je notranje ministrstvo leta 1992 preštelo v 92 mestih kar 380 takih univerz. Njihovo število je naraslo od leta 1988 do 1992 za 98,95%, število vpisanih udeležencev pa je v teh štirih letih naraslo za 74,85%.

Naj nam bo na koncu jasno, da nas starejši ljudje potrebujejo v potrebi in bolezni, prav tako pa tudi pri aktivnem soustvarjanju skupnega sveta.

BESEDA ŽIVLJENJA

31. NAVADNA
ZAHVALNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

ALI JE ŽIVAL BOLJ HVALEŽNA KOT ČLOVEK?

V starih šolskih berilih smo imeli slovenske zgodbe z naslovom "Hvaležni medved". Mnogi se je najbrž spomnile. Pripoveduje, kako je nekega lepega poznopoletnega popoldneva mlada mati sedela v senci in zibala otroka. Nenadoma prlomasti do nje velik medved. Žena se ga silno prestraši, pa medved ni videti prav nič napadalen, nasprotno: želi, da bi mu žena pomagala. V prednjo šapo se mu je bil namreč zaril precej velik trn in mrcino je to bolelo. Žena je zbrala ves pogum in mu tisti trn izvlekla. Tedaj pa je medved prijel zibelko, stresel iz nje otročička in z njo odšel proč. Kmalu pa se je vrnil in pred presenečeno ženo postavil zibelko, polno bruske, ki jih je bil natresel in v znamenje hvaležnosti prinesel ženi, ki ga je rešila bolečin. Potem je mirno odtačal proč.

Ta prijetna zgodbica, ki bi mogla biti celo verjetna, je za nas ljudi pouk in očitek: glejte, še neumna žival zna biti hvaležna tistemu, ki ji je kaj dobrega storil, ljudje pa smo tako pogosto nebhvaležni ne le eden drugemu, ampak tudi Bogu, od katerega - po besedah apostola Jakoba - prihaja vsak dober dar. Mati Cerkev je čutila potrebo, da je uvedla posebno zahvalno nedeljo, ki jo obhajamo ob koncu jeseni, ko so poljski pridelki že vsi pod streho. Danes naj bi se bolj živo zavedali: vse, kar smo, in vse, kar imamo, nam prihaja iz dobrotne božje roke. Seveda se Bog pri tem obdarovanju poslužuje posrednikov, številnih dobrih in pridnih rok, vendar če bi šli iskat vir dobrote, bi navsezadnje le prišli do Boga!

Vsakdo je vesel, če vidi, da je njegov dar prišel v roke hvaležnemu človeku. Zabvala mora biti iskrena in učiti se je moramo že od najnežnejših let. Ni otroče in neumno, kar delajo modri starši, ko otroka, ki izgovarja komaj prve besede, učijo, da za vsak dar, ki ga prejme od kogarkoli, reče lepo: "Hvala!" Seveda bo ta nauk otroku šel do srca in bo tam za vedno ostal, če vidi in doživlja, da so tudi starši sami hvaležni drug drugemu, in če so verni - predvsem Bogu. To se kaže v molitvi pred jedjo in po jedi. S tem dejanjem ne le priznamo, da je Bog naš dobrotnik, ampak tudi spremenimo nujno potrebno branjenje v neke vrste bogoslužje.

Hvaležnost Bogu, ki nam z našo pomočjo - po prdnem delu naših rok - vsak dan pogrinja mizo, nam narekuje tudi več pravičnosti do tistih, ki so v potrebi ali stiski. Morda tudi prav blizu nas, saj so sedanje razmere za mnoge zelo težke. Človek, ki kaže hvaležnost dobrotnemu Bogu na ta način, da skuša sam narediti čimveč dobrega, je najbolj bogat in najbolj srečen in tudi najbolj podoben Bogu. Boga ne moremo posnemati v svetosti, v modrosti tudi ne, labko pa se mu približamo v dobroti.

Ko se človek pogovarja s kom, ki je daleč od Cerkve, odkrije, da marsikdo brani na dnu svojega srca kot biser spomin na dobrega človeka, ki ga je srečal. Morda je prav ta spomin tisto božje vabilo, ki ga bo v odločilni uri njegovega življenja pripeljalo k Očetu domov. Ko je ljubljanski stolni kanonik Jože Simenc vedel, da so mu zaradi raka dnevi šteti, je dejal: "Zdaj bočem samo še eno: biti čimbolj dober do vseh!" Vsakemu od nas so dnevi šteti, zato naj bo ta njegov stavek tudi naše življenjsko vodilo. Na ta način bomo vsak dan bolj bogati in s tem bomo najlepše pokazali Bogu svojo hvaležnost.

PODAJ MI ROKO

Pod tem naslovom je potekala manifestacija ob 10. obletnici svetovne molitve za mir v Assisiju, ki je v sredo prejšnjega tedna privabila množico ljudi na Prešernov trg v Ljubljani. Mladi, ki se zbirajo pri frančiškanih, kapucinih in minoritih, so k sodelovanju pritegnili številne vokalne skupine iz vse Slovenije, da bi se s pesmijo zahvalili za mir, ki je bil darovan po prošnjah molivcev za mir. Nastopajoči otroci ljubljanskih župnij ter mladi iz različnih župnij in gibanj so združili množico ljudi in ustvarili prijetno toplino. Ta je privabila številne mimoidoče, ki so se ustavili in pogledali, kaj se dogaja s temi mladimi, ki sredi ljubljane prepevajo, plešejo in se veselijo. Jezusa, ki je razlog tega upanja in veselja, so mladi počastili v frančiškanski cerkvi na Tromostovju, ki je bila premajhna za vse, ki so želeli moliti za mir in obhajati sv. mašo. Če vas pot konec oktobra prihodnjega leta zanese v Ljubljano, pojdite do Prešernovega spomenika, kajti obeta se novo srečanje Podaj mi roko '97, v zahvalo, da je bila Slovenija rešena vojne vihre. - MS

V ZNAMENJU ČRNEGA PANTERJA

Še iz časov rimskega Norika so se na območju Vzhodnih Alp ohranili številni kamni, v katere je vklesana podoba panterja. Najbolj značilen med njimi je nedvomno kamen, vzdignjen nad portalom stolnice pri Gospe Sveti na Koroškem. Vanj je vklesana trta, rastoča iz vaze, na njej nekaj ptic, obdajata pa jo panterja, ki držita rog izobilja (*cornucopia*).

Omenjeni kamen je rimski (2. stol.) in odseva zgodnjo krščansko simboliko: trta kot drevo življenja, vaza kot posoda milosti, ptice kot duše, panter kot simbol vstalega Kristusa, rog izobilja kot simbol raja.

Panter je postal simbol Kristusovega vstajenja po stari antični zgodbi, češ da spi v votlini tri dni (kot Kristus v grobu), potem vstane, zarjove z močnim glasom, da ga slišijo vse živali, le zmaj (Satan) se v strahu potuhne v svoj brlog; obenem spusti panter iz žrela neizmerno sladak vonj, ki da se razširi po okolici; živali se temu vonju (Božja beseda) ne morejo upreti in sledijo panterju (Kristusu), da jih ujame, ker jim je prijatelj.

Fiziologova knjiga je postala najpomembnejši vir za oblikovanje poznejših krščanskih simbolov. Bila je znana tudi v rimskem Oglelju, iz katerega se je širilo krščanstvo na območje Norika in sploh vzhodnih Alp.

Kmalu po zatonu rimskega cesarstva je v Noriku propadlo tudi tamkajšnje krščanstvo, četudi se je nekaj kristjanov še ohranilo. Samostojna Karantanija, ki se je oblikovala okoli leta 570, je poganska država. Njeno pokristjanjevanje se začne šele okoli 750 in tedaj znova zaživijo stari krščanski simboli.

V prvem obdobju krščanske Karantanije se je oblikovala tudi značilna domača kultura, ki so jo arheologi poimenovali *ketlaška kultura* (po znanem najdišču Kötltach onstran Semmeringa). Trajala je od 8. do 11. stol. in njene najdbe nosijo značilne krščanske simbole, med katerimi izstopa še zlasti panter v stilizirani podobi. Skoraj gotovo je bil v tem obdobju omenjeni rimski kamen s panterjema vzdignjen nad glavnim vhodom v cerkev pri Gospe Sveti, stolnico Karantanije, in dobil na ta način značilnost grba.

V 10. stol. je bila ustanovljena velika vojvodina Karantanija, ki je obsegala tudi krajino Verono (Benečija). Da je

Veda o praporih (veksilologija) je dognala, da so bili prvi prapori v srednjeveški Evropi enobarvni in da so imeli na sredini pogosto tudi bojni znak. Prapori se nam niso ohranili, njihova sestava je razvidna predvsem iz prvih vladarskih grbov oz. ščitov. Enobarven, to je bel, s črnim panterjem (bojnim znakom) na sredini je bil nedvomno tudi prvotni prapor Karantanije.

imela za bojni znak in tudi na svoji banderi panterja, sklepamo tudi iz tega, da se je panter vse do danes ohranil na nekaterih grbih Benečije, in sicer z imenom "la Dolce" (sladka), ki spominja na njegovo zgodbo o sladkem vonju.

Kot grb se panter prvič pojavi na pečatu mejnega grofa Otokarja III. v Karantanski krajini. Ko je ta krajina 1180 postala samostojna vojvodina, je kot sosednja Koroška še vedno imela črnega panterja. Leta 1246 pa ga je morala opustiti. Ta krajina oz. vojvodina, ki je dobila potem ime Štajerska, je privzela belega panterja na zelenem ščitu, kot ga ima še danes.

Na Koroškem se je črni panter obdržal v grbu do zatona domače vojvodske rodbine, do 1270. Češki kralj Otokar II., ki je za nekaj let zavlada nad Koroško in drugimi našimi deželami, je privzel nov koroški grb, kot ga ima dežela še danes.

Takšno stanje je trajalo potem stoletja. V 19. stol. so pod francosko zasedbo uveljavili t.i. slovenske barve, ki so bile v bistvu ruske. Tedaj se je začel tudi narodni preporod, v katerem je bila vodilna dežela Kranjska.

Leta 1848 so omenjene barve utemeljili s tem, da so povzete po kranjskem grbu, kar so na Dunaju sprejeli. Dejansko pa sta bili temeljni barvi kranjskega grba le bela in modra, pred tem zlata in modra, in ne: bela, rdeča in modra. Tribarvnica v tej sestavi je bila nekaka protiutež nemški, prav tako izmišljeni tribarvnici: zlata, rdeča in črna. Torej slovenske barve proti germanskim, kakor je tudi potekal ideološki in nacionalni spopad.

Leta 1918, ob nastanku kraljevine SHS, so se v Ljubljani spomnili, da so bili grofje ali knezi Celjski v rodbinski zvezi z bosanskimi Kotromeničji in srbskimi Brankovičji, zato so jim hitro našli slovensko poreklo in jih naredili za srednjeveške predhodnike jugoslovanstva. Obenem so njihov grb, izvorno vovbrški, privzeli kot slovenski zgodovinski grb. Po drugi vojni ga je v smislu nove mode "nazaj k naravi" zamenjal lik Triglava, obdan po ruskem oz. sovjetskem vzorcu z dvema snopoma klasja in nekaj lipovih listov.

Današnji "grb" Slovenije je nekakšen sklop predvojnega in povojnega jugoslovanstva Slovenije. Žal ne ponazarja njegove resničnega zgodovinskega in državnega izročila, ki nam ga sosedje, ker njim samim manjka, tako vztrajno odrekajo.

JŠ

ZNANSTVENO ZBOROVANJE O VENU PILONU

MARJAN DROBEŽ

V Ajdovščini, njegovem rojstnem kraju, so slovesnosti in prireditve v počastitev stoletnice rojstva slikarja, umetniškega fotografa in kulturnega delavca Vena Pilonu potekale od 22. septembra do četrta, 24. oktobra. Tega dne so v Pilonovi galeriji priredili znanstveno zborovanje o umetniku slovenskih in - po nekaterih vidikih njegovega delovanja - tudi evropskih razsežnosti. Organizirala sta ga Pilonova galerija, s prizadevno kustosinjo in vodjo galerije dr. Irene Mislej, ter Slovensko umetnostno-zgodovinsko društvo.

Na zborovanju so umetnostni zgodovinarji in drugi izvedenci razčlenili osebnost in delovanje Pilonu zlasti na likovnem področju. Zgodovinar dr. Branko Marušič je obravnaval Goriško v Pilonovem času; Igor Kranjc je razčlenil Pilonov dom, ki je bil ves svet; Tomaž Brejc je analiziral Vena Pilonu z vidika likovnih težav v 20. stoletju; Ivo Nemeč je razmišljal o vsebini in pomenu preslikav Pilonove podobe Šentvida (zdaj Podnanosa) pri Vipavi; Laura Safred, umetnostna kritičarka iz Trsta, je govorila o temi *Podobe in značaji* s poudarkom na Venu Pilonu; direktorica Muzeja Revoltella v Trstu Maria Masaudan je govorila o slikarjih Luigi Spazzapanu in Venu Pilonu, umetnostni zgodovinar dr. Stane Bernik, ki je simpozij v Ajdovščini tudi vodil, pa se je v svojem posegu zavzel za preučitev celovite podobe Vena Pilonu.

Dr. Branko Marušič je natančno obravnaval stanje v Ajdovščini in Gorici v obdobju Pilonu. Njegovo ustvarjanje in sodelovanje z italijanskimi likovnimi ustvarjalci v Gorici, kjer je naš umetnik bil tudi del tedanjega zelo živahnega kulturnega delovanja Slovencev, je z nastopom fašizma postalo nevzdržno. O podobi in značajskih značilnostih Vena Pilonu pa je dr. Branko Marušič dejal naslednje: "Veno Pilon je živel v strganem času, v obdobju, ki so ga zaznamovali

Veno Pilon

vojne, revolucionarni preobrti in nacionalno nasilje. Očetova kri mu je dala navdih, ki niso bili narodnostno ozki ali, kakor je sam zapisal: Za nas je to edina pot v širši svet, most iz lokalnega zamaknjenja vase na mednarodni forum tekmovalja. Ostajal je Slovenec, ko je trdil, da nas naš etnografski položaj približuje lastninskemu življenjskemu nazoru, ne da bi mogli zatajiti naš plemenski značaj. Dasiravno je bil sad mešane slovensko-furlanske zakonske zveze, podobno kot tudi drugi letošnji slikarski stoletnik, Anton Gojmir Kos."

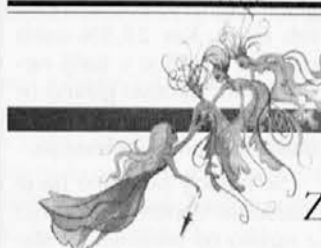
Kustosinja Pilonove galerije dr. Irene Mislej je v perspektivi za Likovno-dokumentacijsko razstavo o Pilonu (odprta bo do 10. novembra) ter kot svoj prispevek za simpozij o umetniku napisala tudi naslednje: "Bil je človek ob meji; s širokim razumevanjem nacionalnih in značajskih razlik, in kot človek vsidran v svoji kulturi, je svoja najboljša dela

ustvaril v nekaj letih v rodni, majhni Ajdovščini. Kot dokaz univerzalnosti, ki ni odvisna od prestolnic in sijaja množic. Njegova nemirna narava ga je sredi krutih razmer v domovini odpeljala v Pariz, v samo središče takratnega likovnega sveta, ki se mu je razkazal v vsej raznolikosti podob. In sredi teh bleščočih zrcal umetniške domišljije je človeško zašel na druga pota. Ni pa izgubil pristnega daru ustvarjalnosti, a tiste zbranosti in discipline, značilnih za ajdovska leta, ni bilo več. Njegov opus je takšen kot on sam, raznovrsten, v potezah hiter in duhovit, poln človečnosti. Radoveden duh je prehodil veliko poti, a se je umiril in za vedno zaspal doma. Pregled njegovega dela, oris časa in prostora ter okoličin, v katerih je ustvarjal Veno Pilon, pomenijo poglobljeno analizo 20. stoletja z vsemi človeškimi in umetnikovi stiskami".

POMEN

PRAVLJICE ZA ŽIVLJENJE (4)

TONČKA KRIŽAJ

Pravljice ne razlagamo. Otroci jo bodo tako in tako bolje dojeli kot mi. Samo ponovno jo pripovedujemo. V pravljici je več, kot lahko razumemo. Vendar to "več" v nas živi dalje. Vse življenje je zaradi tega bogatejše. Življenje brez pravljice je osiromašeno za neprecenljivo vrednoto. Pravljice, basni, legende, zgodbe Svetega pisma... so del kulture iz globoke in bolj ali manj oddaljene zgodovine človeštva. Tisti, ki prenašajo te "zlahtne kamne" na naslednje rodove, prenašajo dragoceno dediščino duhovnega sveta. Prinašajo potešitev potreb, ki jih človeštvo ima od vekomaj in jih še vedno ima, četudi se tega mogoče ne zaveda več.

V Nemčiji so pred nekaj leti organizirali seminar za pravljicarje. Pričakovali so ljudi za en razred. Prijavilo se je več kot petsto (!) kandidatov. A pravljice so najprej želeli poslušati. Ustregli so jim.

Bil je čas, ko so se pravljice prenašale ustno iz roda v rod. Bili so ljudje, katerih življenjsko poslanstvo je bilo pripovedovanje pravljic (Homer). Še danes je ponekod tako. Nekateri ljudje pa so za svoje življenjsko delo izbrali zbiranje pravljic. Znano je, da sta brata Jakob in Wilhelm Grimm (18.-19. stol.) zapisovala pravljice po pripovedovanju "mladih gospodičev". Takrat je bila to še dragocena literatura za odrasle ljudi. Danes pa jih dojemajo le še otroci, če jim spoštljivo odrasli znamo posredovati to neprecenljivo bogastvo človeštva. Ne samo otroci. Dojemajo jih tudi tisti, ki "so ohranili otroka v sebi". To pa smo lahko vsi.

Nekoč smo vsi verjeli v pravljico. Kaj se nam je zgodilo, če (da) ne verjamemo več?

KONEC

NOVA KNJIGA

LISJAKOVA KNJIGA
O LOVU NA TUNE

ERIK DOLHAR

V petek, 25. oktobra, je Kulturni krožek 1991 na sedežu jadranskega kluba Čupa v Sesslanju predstavil knjigo o lovu na tune v Tržaškem zalivu, ki jo je napisal Bruno Volpi Lisjak.

Poleg avtorja je na predstavitvi spregovoril pomorski izvedenec Mario Marzari, ki je lektoriral tekste in napisal predgovor (tudi v angleščini). Knjiga je izšla pri Mladiki, ki je pred kratkim izdala zelo uspešno knjigo o zgodovini našega ribištva. Od te se nova Lisjakova storitev razlikuje v marsičem. Knjiga je namreč napisana v italijanščini in nosi naslov *Spektakularen lov na tune v teku stoletij v Tržaškem zalivu*, ima precej manjši in tanjši format, platnica pa je povsem enaka knjigi *Slovensko pomorsko ribištvo skozi stoletja od Trsta do Timave*, saj je na njej ponatisnjen akvarel znanega akademskega slikarja in marinista Alberta Sirkarja z naslovom *Tonolov pod križem*.

Novo knjigo, ki ima 109 strani in je bogato opremljena z zemljevidi in starimi slikami, so avgusta 1996 natisnili v tiskarni Graphart. V prvem delu, ki nosi naslov *Tonolov v teku stoletij*, nudi avtor zgodovinski pregled od srednjega veka do 19. stoletja, nato pa še podrobnejši opis 20. stoletja. Drugi del, *Ribe, ljudje in tehnike*, podrobneje obravnava lov na tune, ribe same, obalo, mreže in znamenito plovilo *Tonero*, nato pa še statistične podatke o tunah. Zadnji del knjige je posvečen raznim zgodovinskim dokumentom, med katerimi je pismo iz leta 1759, zemljevid iz leta 1838 ter ribiški dnevnik iz leta 1926. V svoji prejšnji knjigi *Slovensko pomorsko ribištvo skozi stoletja od Trsta do Timave* je Lisjak posvetil lovu na tune le 20 strani, v katerih je opisal zgodovinski razvoj, organizacijo in potek ter tonolov v tem stoletju, medtem

ko je v tej knjigi opis obširnejši in bolj podroben.

V svojem zanimivem posegu se je kapetan Bruno Volpi-Lisjak najprej zahvalil Marzariju, ki ga je spodbujal pri delu, nakar je povedal, da je knjiga osnovana izključno na zgodovinskih dokumentih, ki jih je brskal po arhivih od Trsta do Gradca, kjer je bilo v času avstro-ogrske monarhije sodišče pristojno za Tržaški zaliv. Navajanje zgodovinskih podatkov pa bi bilo preveč suhoparno, če jih ne bi avtor omilil s pripovedmi ribičev in lahkim jezikom. Lisjak je povedal, da se je treba za večino dokumentov zahvaliti ostrim sporom, ki so vladali med tržaškimi ribiči in tistimi, ki so ribarili za devinskega princa. Zaradi teh sporov so se večkrat znašli na sodišču, tako da je teritorialna pristojnost lova na tune ostala zapisana v arhivih.

Knjigo *Spektakularen lov na tune v teku stoletij v Tržaškem zalivu* pa ne svetujemo samo ribičem, ki jih je te dni vedno manj (prav na zadnjem delu platnice je slika Iva Pertota - Gospodiča, zadnjega nabrežinskega ribiča, ki je preminil ravno teden dni pred izidom te knjige), saj je v bogato ilustrirani knjigi vse polno zanimivih podatkov, starih imen krajev ter opisov običajev naših ljudi, ki jim je bilo morje s svojimi sadeži življenjskega pomena.

V daljni preteklosti si je človek le z lovom pridobil meso, edino hrano z visoko beljakovinsko vrednostjo. Toda reja domačih živali je izničila nujnost lova, ki je preživel le kot obramba ali kot šport. Danes je v velikem razvoju tudi reja divjačine, zato je veljavnost lova še bolj vprašljiva. Lovci streljajo na divjad le zaradi gole zabave ali, kot se reče, "za šport". Njihova dejavnost je postala danes žalosten primer potrošništva na račun žive narave. Ni dvoma, da naravno bogastvo pripada vsemu človeštvu in ne samo lovcem, zato je dokaj objestna zahteva, da bi le oni postavljali pravila o življenju in smrti živali. Lova, kot je bil zamišljen v preteklosti, večina ljudi ne odobrava več.

Danes imamo onesnažene reke in morja, velike količine strupov krožijo v ozračju, kislota deževje ogroža gozdove, ozonski plašč okoli zemlje se trga, med živalmi izumirajo edinstvene vrste. V takih razmerah je dolžnost vsakega človeka, da misli, kako bi naravne lepote in zdravo okolje rešil. Ne moremo si več privoščiti, da bi lov dobrohotno prenašali kot opravilo, ki spada v tradicijo. Preveč stvari smo v naravnem okolju že zrahljali, da bi lov lahko še sodil v kulturo. Občutljivost in socialna zrelost državljanov bosta prej ali slej preobrnila stara in preživeta razmerja.

POLOŽAJ V ITALIJI

Italija je v povojnih letih dosegla visoko gostoto lovcev in industrija lovske opreme je cvetela kot malokatera. V veljavi je bil zakon o lovu iz l. 1939, ki lovce obravnava kot izvoljene. Člen 842 civilnega zakonika je lovcem priznal izjemno pravico, ki je nima nihče drug, da brez lastnikovega dovoljenja lomastijo po zasebnih zemljiščih. Izredne pravice je lovcem radodarno naklonila fašistična oblast s pretvezo, da se državljanji na ta način navadijo vojaških spretnosti. Diktator Mussolini je želel imeti za seboj vojaški in bojevit narod.

Star zakon o lovu so preuredili l. 1967. Iz lovskega kolektarja so izključili večji del pomladi in za konec sezone določili 31. marec. Odločili so tudi, da se ptičarstvo (lov na male

stično stranko, toda do samih diferenciacij je prihajalo tudi v narodnjaškem taboru, ko so se pojavljale tudi posebne občinske liste in posebne povezave Slovencev z Italijani. Naslednje parlamentarne volitve so potekale v že manj demokratičnem vzdušju, izkušnje predhodnih volitev so narekemale ustanovitev le enega samega volilnega okoliša za celotno Julijsko krajino in tako razporeditev poslanskih mest, da je večinska stranka v okrožju prejela 15 od skupnih 23 mest. Zmagali so fašisti s 60% glasov, sledili sta slovenska lista z 11%, nato Italijanska ljudska stranka. Volitve so pokazale, da je veliko glasov JNS z volitev leta 1921 pri Slovencih šlo fašistom ali pa KPI, in občutno slovensko abstinenco.

V novonastalih razmerah je bil že pred nastopom fašizma cilj slovenske politike tudi na Goriškem ohranitev narodnosti in vseh slovenskih institucij. To je bilo še toliko bolj potrebno, ker neke pričakovane pomoči, ki bi jo nudila po diplomatski poti država SHS, ni bilo. Položaj Slovencev na Goriškem se v mnogočem ni menjal od tistega, kar je izkazovalo stanje pred prvo svetovno vojno (narodnostna neenakopravnost, gospodarska nesamostojnost, politična podrejenost). Bila pa je pomembna razlika, da so potlej bili Italijani državni

NEKOČ SMO
BILI LOVCI...

DANILO ČOTAR

Jesen je bila od nekdaj lovski čas. Lovci po stari navadi nataknejo puško na ramo in dajo duška svojemu veselju...

ptice z mrežami in živimi vabami) odpravi do l. 1970.

Toda so že l. 1969 nekateri nadebudni senatorji s posebnim zakonom ptičarstvo zopet potrdili z uradnim izgovorom, da so ulovljene ptice potrebne za "znanstvene in športne namene". Zaradi tega je Italijo obdela tudi Evropska skupnost, a ni nič zaleglo. Tu je treba, žal, zabeležiti, da na deželni ravni prav naša Furlanija-Julijska krajina zaseda prva mesta v popustljivosti.

Nasprotniki lova so v naslednjih letih kljub vsemu dosegli nekaj pomembnih ciljev. Dokončno je bil prepovedan lov s strupenimi vabami, zaščitene so bile vse ptice ujede in med sesalci dve zelo ogroženi vrsti: vidra in volk. Vse te živali so bile v starem zakonu uvrščene med škodljivce. Ujede in volkovi so bili nekdaj res nevarni za domačo perutnino in drobnico, a ubogo vidro so obdoli in domala iztrebili le zato, ker se hrani z ribami, ribiči pa so trdno prepričani, da sme jesti ribe le človek.

L. 1974 je senator Spagnoli predlagal nov zakon, ki so ga potem po poti precej oklestili in je bil nazadnje sprejet l. 1977. Ta zakon je vsaj načelno preobrnil nekatera zguljena stališča. Do tu je veljalo načelno, ki so ga zakonito uveljavili stari Rimljani, da je divjad "res

nullius", to se pravi last nikogar, zato si jo lahko prisvoji tisti, ki jo ulovi. Novi zakon je dokončno pribil, da je divjad državna last in zaščitena v korist skupnosti vseh državljanov. Prejšnje pravilo, da lahko vse lovimo razen redkih izjem, je zdaj postavljeno na glavo: vse živali so zaščitene razen redkih izjem. Lov ni več pravilo, ampak ga država izjemno dopušča le za nekatere vrste divjadi, ki jih sama določi. Lovski koledar se še skrči: od predzadnje nedelje avgusta do 10. marca. Dva dni v tednu je predpisano lovsko zatišje za vse in vsak lovec sme loviti največ trikrat v tednu.

V svojih začetnih izjavah je zakon veliko obetal, a v ostalih členih je uvedel toliko izjem, da je v resnici ostalo skoraj vse po starem. Ostalo je zloglasno ptičarstvo in dovoljenje za lov na že izjemno redke in resno ogrožene vrste, kot je npr. divji petelin. V naslednjih letih je država s posebnimi odloki vendar naredila nekaj pomembnih korakov naprej, posebno za zaščito morskih živali. Po prepovedi lova na vse morske ptice so l. 1979 prepovedali lov na delfine. L. 1980 je nastopila prepoved športnega ribolova z mrežami in podvodnega lova s potapljaško dihalno opremo. V letih 1981 in 1989 so zaščitili kite, morske želve in jesetre.

L. 1990 smo bili poklicani na državna ljudska glasovanja, s katerimi naj bi odpravili že omenjeni krivični člen 842 civilnega zakonika in preveč popustljive zakone o lovu ter od države zahtevali, da to dejavnost strogo omeji. Glasovanja so se ponesrečila, ker je bilo število glasovnic na jugu države prenizko. Ljudsko glasovanje je vendar prisililo državo, da se je zopet zganila. Pripravili so nov zakon št. 157 v l. 1992. Tudi ta vsebuje pomanjkljivosti, v prvi vrsti to, da lov še vedno dovoljuje. Nekatere dežele niso še zdaj potrdile državnih predpisov ali jim odkrito nasprotujejo. Tako je ptičarstvo v Italiji še vedno zakonito kljub strogi prepovedi Evropske zveze.

LOV V ZATONU

Po zakonu iz l. 1977 je začelo število lovcev v Italiji končno padati. L. 1978 je bilo v državi še 2.200.000 lovcev, a deset let pozneje se je število znižalo na 1.500.000. Medtem so povečali stroške za lovsko dovoljenje in težavnost pri izpiti. Zdej se vrste redčijo še hitreje: l. 1993 so našeli 1.200.000 lovcev in danes še 900.000.

Po mojem mnenju bi moral lov postati državna zadeva. Do tega spoznanja se je prva dokopala afriška država Etiopija in postregla z zgledom visoko omikani Evropi, kjer neka norveška ihta vztraja, naj bi se prosto nadaljevala morija kitov v severnih morjih. Časi so že dozoreli, da bi tudi pri nas kot v Etiopiji bili verjeverni le lovski čuvaji, da med divjačino odstrelijo, kar je potrebno in nujno. Isti čuvaji bi morali tudi držati v šahu nepoboljšljive divje lovce. Nihče bi se ne smel z lovom ukvarjati kot zasebnik, noben državljan bi ne smel imeti dovoljenja za posest orožja za nikakršne namene.

Ljubitelji narave že zdaj vsem preostalim lovem svetujemo, naj si v jesenskem času, preden zavihte puško na ramo, dobro izprašajo vest. Morda bodo prišli sami in brez prisile do sklepa, da je le boljše, če puško dokončno obesijo na klin. Lov bi prešel res v pravljično, ki bi jo odslej pripovedovali malčkom: Nekoč je bil lovec, ki se je izgubil v gozdu in ga ni bilo več nazaj.

POLITIČNO IN
KULTURNO ŽIVLJENJE
GORIŠKIH SLOVENCEV
MED OBEMA VOJNAMA (3)

BRANKO MARUŠIČ

Goriške razmere ponazorujejo tudi volilni rezultati edinih treh volitev, ki do leta 1924 še kažejo na politično prisotnost Slovencev, ki so volivci slovenske stranke ali volivci italijanskih. Tu seveda mislimo v prvi vrsti na komunistično in socialistično stranko Italije, toda Slovenci so volili tudi takoimeno fašistično "vladno stranko". Za parlamentarne volitve leta 1921 je imela Goriška svoje volilno okrožje, kjer je zmagala Jugoslovanska narodna stranka (JNS); prejela je skoraj natanko 60% glasov, kar je pomenilo, da so ji pripadali štirje mandati v rimskem parlamentu. Drugo mesto so zasedli komunisti in dobili en poslanski sedež. Na občinskih volitvah januarja leta 1922 je v slovenskem taboru na Goriškem potekalo soočanje predvsem med narodnjaško in komuni-

narod in da se je pri njih porajal skrajni nacionalizem, ki je načrtoval nagle asimilacijske ukrepe. Med Slovenci so se že takoj po okupaciji pojavljali različni predlogi, kako vse navedeno omiliti ali preprečiti. Liberalci in krščanski socialci so za temeljne cilje postavljali legalen način boja. Čeravno je bila rapalska pogodba sprejeta brez Slovencev v Italiji, so sprejemali vsa njena določila in posebnost položaja, da so izražali svojo kulturno in jezikovno pripadnost Jugoslovanom, a so obenem priznavali realnost, da so lojalni italijanski državljanji. Vsa ta priznanja in zagotovila pa niso zalegla že zlasti ne potem, ko je po razpustu nefašističnih strank postajal državni režim vse bolj totalitaran.

Na Goriškem je bil zadan zaključni udarec slovenskemu javnemu političnemu in kulturnemu delu v letih 1927-1928, ko so bila rapuščena vsa slovenska predstavništva in organizacije, v veliki meri tudi gospodarske. Vsa legalna pota za ohranjanje Slovencev v Italiji in opozarjanje na njih položaj so preostala le še meddržavnim dogovorom med Italijo in Jugoslavijo ter mednarodnim institucijam, kot je bil na primer Kongres evropskih narodnosti.

DALJE

KRIZA TKB GLOBOKO VPLIVA NA NAŠO SKUPNOST

POKRAJINA IN MILJE

VOLILNA KAMPANJA V POLNEM TEKU

Na Tržaškem že dalj časa poteka volilna kampanja za obnovo pokrajinskega sveta in miljskega občinskega sveta.

S predstavitev kandidatov SSK (Foto Kroma)

V naslednjih dneh bodo prišle v Trst tudi nekatere pomembne osebnosti italijanske vsedržavne politike. Le-te vabi zlasti desnosredinski kartel, ki kandidira Renza Codarina za predsednika pokrajine. Tako so v načrtu prihodi Berlusconi, Finija in drugih.

Slovence pobliže zanima, za kaj se zavzema levosredinski kartel, katerega predsedniški kandidat je sindikalistka Adele Pino. To podpirajo Ljudska stranka, Demokratska stranka levice, Zeleni in lista Trst 2000. V okviru slednje ima pomembno vlogo Slovenska skupnost, ki nastopa s šestimi kandidati za pokrajinski svet. Svoje kandidate je SSK predstavila na tiskovni konferenci v četrtek, 24. oktobra, na strankinem sedežu v ul. Gallina. Kandidati so Nevo Radovič (Nabrežina I), Dimitrij Žbogar (Nabrežina II), Vladimir Vremec (Zgonik-Repentabor), Marko Štoka (Trst I), Danijel Novak (Dolina I) in Sergij Mahnič (Dolina II). SSK je prisotna tudi na

listi Oljke za miljski občinski svet s svojim kandidatom Danilom Šavronom.

SSK podpira predsedniško kandidatko Adele Pino in program liste Trst 2000. Ta se med drugim zavzema za zaščito slovenske manjšine na osnovi stališč in normativov Evropskega parlamenta in Evropske listine za zaščito manjšin. Kar se tiče teritorija tržaške pokrajine, se lista Trst 2000 zavzema ne samo za zaščito okolja in narave, ampak tudi človeka, ki na kraškem teritoriju živi. Od tod podpora tradicionalnim dejavnostim na Krasu in kmetijstvu. SSK poudarja tudi, da so njeni kandidati vezani na teritorij, medtem ko ni mogoče reči istega za kandidate drugih strank. Glede Milje je SSK mnenja, da si zaslužijo upravo, ki jo predlaga Oljka. Milje predstavljajo realnost, ki jo je vredno preveriti in imeti pred očmi, saj ima določene perspektive, npr. v turizmu. Vzpostaviti je treba tudi resno gospodarsko strukturo.

GODNIK POTRJEN ZA PREDSEDNIKA BARKOVLJANSKIH JUSARJEV

Barkovljanski novoizvoljeni odbor za ločeno upravljanje jusarskega premoženja se je po kratkem poletnem premoru ponovno sestal. Volitve znotraj odbora so potrdile za predsednika Edija Godnika, za podpredsednika je bil izvoljen Sergio Mattiassi, tajniške posle pa bo opravljal Igor Poljšak. Ostala dva člana odbora, in sicer Armando Schillani in Dario Masetti, pa bosta v vsestransko pomoč ostalim odbornikom.

Odbor je imel v tem času delo z izdajanjem dovoljenj za sečnjo drv. S tem v zvezi je predsedniku uspelo si izbojevati "skupinsko" dovoljenje za sečnjo, kar pomeni velik prihranek denarja, ki ga je bilo treba prej potrositi za kolke, ki so morali biti nalepljeni na vsaki posamezni prošnji. Sedaj je lahko na enem samem kolkovanem papirju vrsta imen oseb, ki so zaprosile upravo za dovoljenje za sečnjo drv ter odvažanje suhljadi.

Trenutno ima odbor začasni sedež na domu tajnika, ker še vedno popravljajo prostore barkovljanskega društva. Zaradi pomanjkanja denarja so se obnovitvena dela žal ustavila.

Člani odbora se iskreno zahvaljujejo vsem občanom, ki so jim na zadnjih volitvah izkazali zaupanje.

IVAN ŽERJAL

Že več tednov je glavni argument pogovorov in razpravljanj tako v ožji slovenski kakor v širši skupnosti kriza Tržaške kreditne banke, ki je videti brez rešitve. Strani časopisov se polnijo s članki in tiskovnimi poročili ter z raznimi stališči. V soboto, 26. oktobra, pa je bila množična manifestacija v podporo rešitve banke.

Manifestacije in sprevoda se je udeležilo okoli 2.000 ljudi, ki so dobri dve uri ustavili ves promet v tržaškem mestnem središču. To je bil tudi dokaz, kako se naši ljudje zavedajo, da so skupaj z banko pod vprašajem stotine delovnih mest, v bistvu obstoj glavnine gospodarstva pa tudi kulturnih in športnih organizacij slovenske manjšine.

Skoraj nemogoče je slediti celotnemu dogajanju. Naj navedemo samo, da smo v uredništvu prejeli tri tiskovna poročila, ki so jih poslali Svet slovenskih organizacij, Slovenska skupnost in Duhovska zveza. SSO se v svojem poročilu dotika posledic blo-

FOTO KROMA

kiranja poslovanja banke, ki bodo povzročile veliko škodo. Zato, pravi SSO, "je toliko večja odgovornost bančnega vodstva in strukture, ki je bila za njim, ker je s svojim nekorektnim delovanjem spravila pod vprašaj obstoj našega bančnega zavoda, spodkopala ugled manjšine, oškodovala varčevalce in podjetnike ter spravila v nevarnost več sto delovnih mest".

SSK je pisala pismi predsednikoma vlad Slovenije in Italije Janezu Drnovšku in Romanu Prodiu. V izjavi odbora Duhovske zveze, ki jo je podpisal Dušan Jakomin, je med drugim pisano: "Slovenski tržaški duhovniki dvigamo svoj glas, ker gre tu predvsem za usodo naših družin, ki so vezane na služ-

be delavcev, uradnikov, častnikov. Nestalni materialni dohodki spravljajo v nevarnost ekonomsko trdnost družin, ki se morajo izpostavljati dolgovom, se čutijo krhke in morajo odlagati svoje načrte." Duhovniki so mnenja, da "je še čas, da najdemo ustrezeni dogovor, ki bi ga zaman iskali v Rimu ali Ljubljani. Od tam bo lahko prišla materialna pomoč, toda soglasje moramo iskati najprej in predvsem tu, med sabo, ker je odgovornost naša."

Vrstijo se tudi debatna srečanja na temo krize, v katero je zašlo naše gospodarstvo. Tako je bil v ponedeljek, 28. oktobra, tradicionalni večer v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev posvečen krizi TKB. O tem sta številnemu občinstvu spre-

govorila odv. Jože Škerk in inž. Aljoša Vesel. Iz njunih izjav je izhajalo, da je šlo za neki določen sistem delovanja, ki je propadel, ko je razpadla socialistična Jugoslavija. Tisti, ki so upravljali ta sistem, pa niso bili zmožni prenove oziroma prilagoditve novim razmeram, poleg tega pa je zmanjkalo vsako nadzorstvo, tako da so bile možne najrazličnejše sporne in tvegane operacije, ki so med drugim privedle tudi do tega, da je okoli sto milijard lir šlo italijanskim desničarskim silam. Še sedaj se ne ve, je dejal inž. Vesel, kolikšna je izguba in koliko je še izterljivih kreditov. Od tega je tudi odvisna rešitev banke.

Neka začasna (a morda tudi ne) rešitev bi lahko bila po mnenju odv. Škerka ta, da bi ustanovili konzorcij slovenskih bank s sedežem v Sezani ali Novi Gorici. Ta konzorcij bi pomagal slovenskim zamejskim podjetjem, ki bi bila dobro urejena.

Debatni večer o gospodarstvu manjšine in kulturnih domovih je organizirala tudi SSK v torek, 29. oktobra, v Prosvetnem domu na Opčinah. Medtem pa je prišla vest, da se je skupno predstavniki manjšine ponovno razdelilo ob dokumentu, ki bi ga morali poslati vlada Slovenije in Italije. Dokumenta nista podpisala SSK in SSO. Sporočilo SSK objavlja mo na drugi strani.

VRZEL V ZAMEJSTVU

SPOMIN NA DR. EGONA FLORIDANA

Na Tržaškem in v vsem zamejstvu je globoko odjeknila žalostna vest, da je po nekajmesečni bolezni umrl odvetnik dr. Egon Floridan.

Odvetnik Floridan je bil star 72 let; rojen je bil v Nabrežini, kjer se je že kot mlad izobraženec vključil v politično in javno življenje. Vrsto let je poučeval na slovenskih šolah, nato pa se je posvetil odvetniškemu poklicu. Bil je znan kot dober odvetnik, saj je bil med ljudmi zelo priljubljen.

Pokojnega odvetnika Floridana so pokopali v rojstni vasi 22. oktobra letos. Ob odprtem grobu so mu spregovorili odvetnika dr. Drago Štoka in dr. Jan Godnič ter dr. Marko Udovič. Z lepimi besedami pa se je dr. Egon Floridan spomnil tudi dr. Drago Legiša.

"Dragi Egon, preden Te zemlja, naša domača kraška zemlja, sprejme v svoje naročje, imam za svojo dolžnost,

da Ti spregovorim nekaj besed v zadnje slovo. Sem namreč eden danes žal že redkih domačinov, ki so pred 44 leti, nekako ob tem času, skupno s Teboj vstopili v sejno dvorano devinsko-nabrežinskega občinskega sveta.

In prav v imenu teh kolegov ter seveda tudi in zlasti v svojem imenu stojim pred Tvojim odprtim grobom.

Bil si tedaj eden izmed skupinice mladih domačih izobražencev, mladih intelektualcev in si se predvsem odločil, da boš bogate darove svojega uma in srca dal na razpolago domačemu občestvu, zlasti našemu slovenskemu občestvu. S tem pa si tedaj dejansko naredil svojo temeljno izbiro: namesto da bi vse svoje znanje, vse svoje sposobnosti - in kdor Te je od blizu poznal, ta ve, da niso bile skromne - posvetil poklicnemu uveljavljanju, to je karieri - kot je sicer med mladimi intelektualci tudi običajno pravilo - si raje veliko svojega časa posvetil skrbi za javno, občo blaginjo v svoji domači in rodni vasi ter občini.

Bila so tedaj izredno težavna leta. Celiti je bilo treba materialne in moralne rane, ki so bile posledica druge svetovne vojne, in hkrati pričeti z gradnjo in z uveljavljanjem politične demokracije. Kako je bilo vse to izredno

težavno delo, je na svoji koži izkusil, kdor je tedanje čase preživljal in doživljal na izpostavljenih, javnih mestih in položajih; naš Egon je bil namreč tedaj podžupan v naši občini (...).

V našem občinskem svetu si sodeloval tri mandatne dobe. Osebnost se Ti moram še posebej javno zahvaliti za dragoceno in nesebično pomoč, ki sem je bil deležen med svojim županovanjem. Prav tako se Ti zahvaljujem za prijateljstvo, za nasvete in sploh za solidarnost, ki si mi jih izkazoval vse dotlej, dokler Te ni bolezen tako usodno prizadela pred nekaj meseci.

S Tvojim odhodom s tega sveta so naši ljudje, naše vasi, naši borjači - ta beseda Ti je bila še posebej pri srcu - revnejši. Daj Bog, da bi še imeli med nami veliko ljudi s takšnim odnosom do rojstnega kraja in rodne zemlje, kot si ga imel Ti, dragi Egon! (...) Dragi Egon, končno si na svojem borjaču, si doma. Počivaj v miru!"

INTERVJU / TEO KRALJ

»ČLANE SKUŠAMO USMERJATI V TO, DA BI POSTALI POZITIVNI IN DOBRI ČLANI DRUŽBE«

BREDA SUSIČ

19. in 20. oktobra je imela tržaška veja Slovenske zamejske skavtske organizacije svoj redni občni zbor. Že drugo leto zaporedoma so se v vodstvu odločili za "delovni občni zbor", kar pomeni, da so zbrani voditelji in drugi aktivni skavti v teh dveh dneh opravili temeljito analizo dela v pretekli sezoni in na podlagi tega načrtovali prihodnje delovanje.

Letošnji občni zbor je bil še posebno pomemben zaradi odločitev, ki so bile tam sprejete. Zato smo povabili na pogovor načelnika tržaških skavtov in skavtinj Tea Kralja. Mogočni leopard, doma iz Trebča, je star 31 let in opravlja odgovorno funkcijo načelnika že eno leto.

Najprej bi Te vprašala, kako je potekal občni zbor. Po mnenju vseh udeležencev je bil zelo pozitiven. Veliko pozornosti ste posvetili t.i. "reorganizaciji".

Za kaj gre?

Na delovnem občnem zboru se pregleda celoletno delovanje. To dosežemo tako, da pregledamo poročila posameznih vej, od volčičev in vereric, izvidnikov in vodnic, do roverjev in popotnic (to so tri starostne veje), in da potem v diskusiji komentiramo dejavnosti, ki so bile opravljene v vsaki veji. Iz tega potegnemo zaključke, če je bilo leto pozitivno ali ne. Po lanskem velikem skavtskem prazniku Jamboreeju smo se odločili, da bodo letošnji poletni tabori namenjeni manjšim skupinam: tako smo to poletje imeli kar osem taborov, enega za najmlajše, štiri za srednjo starostno vejo in tri za starejše člane. Vsi tabori so zelo dobro uspeli: v manjših skupinah se da bolje delati, ker lahko posvetimo več pozornosti vsakemu posamezniku.

Kar se tiče drugih odločitev občnega zbora, je velika novost v tem, da bomo od letos skušali nekoliko spremeniti način dela s tejnjo, da bi še izboljšali delo po skupinah. V celem teritoriju, ki ga pokrivamo, od Milj do Devina, bomo ustvarili dve močni enoti. Ti bosta delovali vertikalno, to pomeni, od volčičev in vereric do tretje veje. Voditelji bodo tako lažje sledili osebnemu napredovanju vsakega člana. Za dosego tega rezultata je potrebno, da so skupine, ki sestavljajo vsako enoto, nekoliko večje od

stegov (steg je krajevna skavtska enota). Do sedaj je delovanje potekalo v petih stegih, dva stega sta delovala v mestu, ostali trije pa v okolici. Odslej naprej bo delovanje teh petih stegov povezano med sabo v dve večji enoti. Cilj te operacije je, da bi se tak način delovanja ukoreninil in da bi imel vsak član, ki stopi v organizacijo, pot skozi tri faze skavtizma jasno pred sabo, tako da bo postal celovita osebnost, ki se bo na koncu poti odločila, če naj zapusti organizacijo ali prevzame kako odgovornost v njej.

V zadnjih letih ste posvetili veliko pozornosti tudi preureditvi tretje veje. Ta združuje mlade od 15. do 18. leta. Kakšne rezultate ste dosegli?

Do odločitve o reorganizaciji smo prišli tudi zaradi tega, ker že pet let delamo na tem, da bi dosegli kakovostnejše delovanje tretje veje. Letos smo končno dosegli prve rezultate. Letos so namreč prvi skavti in skavtinje imeli "odhod", to pomeni, da smo člane pripeljali do konca njihove formativne poti. Ti mladi so se zavestno odločili za smernice skavtizma, to je za katoliško vero, skavtske zakone in zvestobo narodu. To pomeni, da bomo odslej imeli večji pritek starejših članov z jasnimi idejami in cilji, ki bodo naše delovanje samo obogatili. Prav zaradi teh pozitivnih rezultatov smo se odločili za spremembo delovanja, zaradi katere bomo lahko lažje sledili rasti vsakega posameznika.

Tretja veja je najvažnejša za izgraditev osebnosti. Zato smo pred leti podaljšali delovanje te veje na štiri leta. Prvo leto je leto "noviciata", t.j. prehoda iz srednje veje pustolovščine v tretjo vejo služenja. Po tem prehodu se vključiš v klan - v tem trenutku sta dva - v katerem se potem v treh letih oblikuje osebnost. To se doseže s "služenjem": vsako leto mora član klana hoditi ne samo na tedenske sestanke skupine, pač pa mora tudi nekje služiti

ti, t.j. pomagati - eno leto v organizaciji, drugo leto izven nje - predvsem v župnijah in drugih organizacijah, ki so okoli nas - tretje leto pa na izbiro, v organizaciji ali izven nje.

Skavtska organizacija je v Trstu med Slovenci najštevilnejša, če izvzamemo seštevke članov vseh športnih društev. Zakaj naj se mladi še naprej odločajo za skavtizem?

Kot vsaka organizacija imamo temne in svetle strani. Skušamo pa vse naše člane usmerjati v to, da bi postali pozitivni in dobri člani družbe. Vsi, ki se vključijo v našo organizacijo, imajo možnost, da jim sledimo pri njihovi rasti in da postanejo celovite osebnosti. Jasno je, da to zahteva nekaj truda posameznega člana pa tudi voditeljev. Rad bi se zahvalil vsem voditeljem, ki se prostovoljno in brezplačno posvečajo vzgoji otrok, ki imajo vsak teden sestanke s skupinami, jih vodijo na izlete, taborne, si prevzemajo odgovornosti, postajajo prijatelji naših otrok... V zadnjih letih veliko poudarjamo tudi formacijo voditeljev, ki se ne konča z "odhodom", pač pa

ima član, če se odloči za delovanje v organizaciji, še eno leto pripravništva, ko je pomočnik kakega voditelja. Poleg tega mora v tem letu opraviti tudi taborno šolo, to je neke vrste tečaj, in tudi specializacijo. To pomeni, da se mora izpopolniti v neki panogi ali spretnosti (npr. v orientaciji, prvi pomoči ipd.). To, da ima naša organizacija toliko uspeha in da tako dobro deluje, je torej predvsem zaslug voditeljev. Vsi se trudijo, da bi vsakemu članu sledili od takrat, ko vstopi v organizacijo, do zaključka njegove poti v njej. Ta način delovanja ni plod enega dneva, ampak dolgoletne izkušnje na področju vzgoje in je sad iskanja ne na podlagi teorij, ampak konkretnih rezultatov.

V zadnjih letih z obžalovanjem ugotavljamo, da je sodelovanje z našimi duhovniki nekoliko upadlo. Zavedamo se težav, ki jih imajo, vendar upamo, da bo v prihodnosti situacija boljše, tako da nam bo omogočala konstantnejše sodelovanje.

Katere so pomembnejše dejavnosti, ki ste jih načrtovali za letos?

Še naprej bomo sodelovali na raznih pobudah, ki so za nas že stalne, kot npr. na hvaležnici, na vsakoletnih duhovnih obnovah, jurijevanju, taborih, na Marijanskem shodu, proslavi bazoviških žrtev itd. To je zunanji del, ki ga vsi vidijo, ko smo prisotni v krojih in se lahko vsak zave, da je tam prisotna naša organizacija. Drugi del, ki je najpomembnejši, pa je bolj skrit: to so vsakotedenski sestanki. V posameznih krajih se naši stegi ali vodi vključujejo tudi v župnijske dejavnosti, tako da smo precej prisotni tudi na terenu.

Letos je tudi dvajsetletnica ustanovitve SZSO in ob tej priložnosti bo meseca decembra majhna proslava s srečanjem obeh vej organizacije, mašo in majhno slovesnostjo.

KRONIKA IZ NABREŽINE

V sredo, 16. oktobra, je ob mesečnem srečanju za poglavitve verskega življenja v župnijski dvorani predaval g. Dušan Jakomin o Kristusu, kot ga vidijo zgodovinarji in teologi, zlasti pa, kot ga vidi današnji človek, ter kaj mu nudita njegov nauk in zgled. Ob zadovoljivi udeležbi sta predavanju sledili razprava in družabnost.

V nedeljo, 20. t.m., je bil v Nabrežini znani salezijanski misijonar Jože Mlinarič, ki deluje že 15 let v Burundiju v Afriki z velikim uspehom pa tudi sredi velike nevarnosti zaradi državljanske vojne.

V torek, 22. oktobra, so se Nabrežinci poslovili od zavednega in znanega odvetnika dr. Egona Floridana, ki je po dolgi in mučni boleznii podlegel v tržaški bolnišnici ob skrbni negi domačih in zdravniškega osebja. Maše in pogreba se je udeležilo veliko občanov, prijateljev in znancev.

OBVESTILA

TRST. PETICIJO za ohranitev osnovne šole F. Milčinski in srednje šole Sv. Cirila in Metod na Katinari lahko še vedno podpišete v jutranjih urah na obeh šolah, v večernih urah v društvenih prostorih KD Lonjer-Katinara v Lonjerju, v župnijski cerkvi na Katinari pred sv. mašo in po njej ter pri zastopnikih Združenja staršev. Podpise bomo zbirali do ponedeljka, 4. novembra 1996. Podprite šolo s svojim podpisom!

TRST. GLASBENA matica vpišuje **abonmaje** za 25. koncertno sezono 1996/97 vsak dan, razen sobote, med 10. in 14. uro (tel. 418605). Prvi koncert bo v torek, 5. novembra 1996, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu: Komorni orkester *Camerata Labacensis* iz Ljubljane; dirigent Nikolaj Aleksejev; solist Davor Bušič, flauta.

TRST. SSG - Arthur Miller, *Razbito steklo*. Režija Dušan Mlakar. V sredo, 6. novembra, ob 16. uri abonma red I; v četrtek, 7. novembra, ob 16. uri abonma red H.

BARKOVIJE. URA molitve z mašo za duhovne poklice, novega škofa in mladino bo

v četrtek, 7. novembra, ob 16.30 v Barkovljah. Vernike iz vseh župnij vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

DAROVI

ZA CERKVENO streho v Nabrežini: Gregor Pertot 100.000; S. Bandelj 50.000; Milič Zlatka, Nada Boris 300.000; Vescovi 50.000; namesto cvetja na grob E. Floridana darujejo Drejc, Antek in Marica Terčon 150.000, Elio in Fatima Visintin 50.000; Luciano Visintin 50.000; v spomin na E. Floridana N.N. 50.000; Pasco 30.000; Valerija 50.000; Milani 50.000; Petelin 170.000; Marinka Terčon 100.000; Vikoto G. 100.000; Kovačič 10.000; Caharija 15.000; Zaccaria 50.000; Mokole 150.000; L. Terčon 85.000; Pupis 85.000; Floridan 200.000; Caharija 20.000; Ciabatti 35.000; Martini-Bosticco 50.000; Terčič 100.000.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: G.K. 50.000; L.S. 50.000; N.N. v hvaležen spomin na Antona Baka 50.000.

OSTALI DAROVI PRIHODNJIČ

TUDI LETOS ŠTIPENDIJE IZ SKLADA MIHAEL FLAJBAN

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje letos svojo deseto študijsko stipendijo iz sklada Mihael Flajban.

Štipendija bo znašala 2.000.000 lir letno in bo trajala za vso redno študijsko dobo, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Štipendija je namenjena slovenskim zamejskim visoko-

šolcem, ki se bodo vpisali na univerzo v akademskem letu 1996/97.

Podrobnejša razjasnila dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46, prvo nadstropje, telefonska številka 631203, ob četrtekih od 16. do 18. ure.

Rok za predložitev prošnje zapade 30. novembra.

UTRINKI

TUDI MI HOČEMO PRAZNIK

Tako so prosili v Saležu. "Saj nimamo niti kapele." - "Kdaj naredimo ta praznik?" - "Ne vemo." In smo gruntali... Salež, Salež... Aleš! "Ali ni lepo ime Aleš?" sem jih vprašal. "Seveda! Le kdaj je ta svetnik?" - "Poleti, tam okrog 17. julija." - "Drži!" Za Aleš pridi v Salež! In smo se lotili dela. Prijazen kmetovalec nam je odstopil veliko dvorišče. Traktor je spravil skupaj dva velika voza, ki smo ju očistili in okrasili. Za ozadje pa smo obesili veliko belo platno (rjuho!), ki bo služila za projekcijo filma po maši. Ljudje so hodili mimo, stikali glave in eden je rekel: "Za koga bo ta reč? Le kdo bo prišel?" - "Zaenkrat sva ti in jaz; pa bo kmalu polno." In res. Ljudje so zasedli vse prostore. Gospod dekan je maševal, domači zbor pa prepeval. Po maši smo zavrteli film Fatima, ki se začne s socialistično himno, ki je priklicala še druge domačine. Niti dež ni pokvaril tako lepega praznika... prvega Marijinega praznika v Saležu.

(B+B)

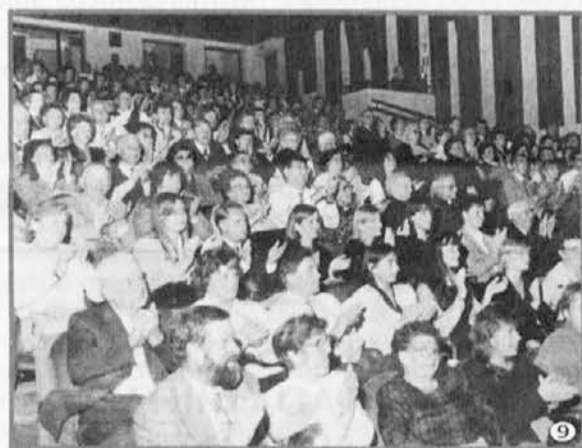
UTRINKI Z ODPRTJA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

19. OKTOBER, DAN, KI SE GA BOMO SPOMINJALI

1. Dolgo pričakovan in ganljiv trenutek: dolgoletni upravitelj Katoliškega doma Ciril Koršič reže trak pred prenovljenim domom; 2. nadškof Antonio Vitale Bommarco blagoslovlja starbo; 3. g. Marjan Markežič bere slavnostni govor na odru velike dvorane.

4. Arb. David Faganel (desno) in inž. Lorenzo Marini (levo); 5. Branko Černic kot predsednik Katoliškega tiskovnega društva izroča v dar g. Marjanu Markežiču novi prevod Svetega pisma.

Uspeh, ki ga je žela opereta *Pri belem konjičku*, je presegel vsa najboljša pričakovanja. Člani Zveze slovenske katoliške prosvete in prijatelji so jo doslej izvedli šestkrat (19., 20., 24., 26., 27. in 29. oktobra): vsakokrat je bila dvorana nabito polna. Zaradi velikega povpraševanja bosta predvidoma še dve ponovitvi januarja.

7. prizor s pevci, zborom, plesalno skupino Urška iz Nove Gorice; 8. eden izmed komičnih prizorov operete s pevko Nadjo Fabris in z igralcema Božom Tabajem (na sredi) ter Markom Černicem (desno); 9. navdušeno občinstvo pozorno spremlja dogajanje na odru.

6. Gostje slovesnosti po hodnikih likovne galerije z izjemno razstavo.

Čeprav so se slavja ob odprtju novega Kulturnega centra Lojze Bratuž komaj končala, je primerno, da se vsaj še enkrat ozremo na te dneve, da o njih ohranimo in odnesemo najlepše podobe, katerih se bomo gotovo z veseljem spominjali. Med te spada nedvomno tudi razstava slovenskih zamejskih likovnih umetnikov, postavljena v foyerju in gornjem hodniku, ki je marsikaterega obiskovalca centra ali gledalca operete vsaj za trenutek zvalila na ogled.

Ob pomembnem dogodku je bil namen razstave predvsem počastiti novi kulturni hram. Vendar njen pomen ni le zunanji, saj - spričo številnih in pomembnih odzivov - sama sodi med "najbolj zanimive skupinske razstave slovenskih umetnikov naše dežele v Gorici" in kot taka predstavlja dober prerez umetniške ustvarjalnosti prostora, ki mu je dom prvenstveno namenjen.

EDINSTVENA LIKOVNA RAZSTAVA

SAŠA QUINZI

Poleg številnih slik in čudovitih grafičnih listov so na ogled tudi kipi, risbe, fotomontaže in otroške ilustracije; vsako delo ima seveda svojo tehniko in stil, vendar je vedno "vezano" na sosednje delo, s katerim se sklada in dopolnjuje v iskani postavitvi. V tej bogatosti in raznolikosti stilov ter osebnih govoric je ponujena tako gledalcem kot umetnikom možnost za primerjanje različnih izkustev in rešitev. Prisotni so umetniki, ki ostajajo zvesti figuralnim tematikam, kot tudi taki, ki ob plodnem soočanju s sodobnim svetom "neprenehoma in brez predsodkov odgovarjajo na zahteve prihodnosti". Podoba

življenja, izražena v teh slikah, večkrat predstavlja pravi kulturni izziv v najširšem pomenu te besede, ki v nave-zovanju na tradicijo in ohranjanju medsebojnega spoštovanja išče svoj osebni odgovor. Tudi v tem lahko prepoznamo enega izmed izzivov tega *fin de siecle*, v katerem je bil dom odprt.

Ob zaključku še beseda o novih razstavnih prostorih, s katerimi prejšnji Katoliški dom ni razpolagal. Lahko se bo zdelo paradoksalno, toda njihova odlika je v "anonimnosti": siv kamen sten in belina sicer plastično modeliranega stropa podčrtujeta vlogo foyerja kot ambienta, ki prehaja v dvorano. Vendar je to tudi idealno in zelo primerno dno, na katerem ob učinkoviti razsvetljavi umetnine zaživijo v vsej svoji polnosti oblik in barv tudi v smislu tiste komplementarnosti slikarstva, kiparstva in arhitekture, ki je bila pri načrtovanju novega doma vodilna zamisel mladega arhitekta Davida Faganela.

SPOROČILO SSS

VOLITVE V POKRAJINSKI
IN VSEDRŽAVNI ŠOLSKE SVET

Desetega in enajstega novembra 1996 bodo volitve za obnovu višjih šolskih svetov: pokrajinskega, okrajnega in vsedržavnega.

Pripadniki slovenske manjšine se bodo letos prvič udeležili volitev v pokrajinski šolski svet po dvajsetletnem obdobju bojkota. Sindikat slovenske šole in Enotni šolski odbor sta se za volitve odločila, v kolikor sta ocenila, da je prisotnost v tem organu potrebna, še posebno sedaj, ko se odloča o financiranju in racionalizaciji vseh šol.

Tudi tokrat je bilo odločeno, da se ne udeležimo volitev v okrajni šolski svet, ker je to organ, ki ima omejene pristojnosti in ki ga bodo v kratkem reformirali ali celo odpravili.

Kljub udeležbi na volitvah ostaja seveda zahteva po avto-

nomiji, ki naj bi jo s posebnim zakonom priznali slovenski šoli glede na njeno specifičnost in potrebe.

Na Šolsko skrbništvo so že bile predstavljene kandidatne liste za predstavnike staršev in učnega osebja. Starše slovenskih šol vseh vrst in stopenj bosta predstavljala gospod Edvin Bernetič in gospa Nataša Paulin. Na listi vzgojiteljev otroških vrtec kandidira Marija Jarc, na listi učiteljev osnovnih šol Igor Devetak in Egle Frandolič, na listi profesorjev srednje šole Nadja Nanut in na listi profesorjev višjih srednjih šol Ivan Bratina in Enzo Pavletič.

V kolikor ni v pokrajinskem šolskem svetu po zakonu zajamčene prisotnosti ravnatelja slovenskih šol, so konfederalni sindikati kandidirali ravnateljico slovenskih višjih srednjih šol Majdo Šfiligoj-Corsi. To vsekakor predstavlja možnost

za izvolitev dodatnega slovenskega predstavnika.

Za vsedržavni šolski svet sta kandidate izbirali goriško in tržaško tajništvo Sindikata slovenske šole. Predstavniki tržaškega sindikata so predlagali, da bi ponovno kandidiral ravnatelj Tomaž Simčič, ki je zadnja leta uspešno zastopal interese slovenske šole v Rimu. Ob upoštevanju in priznanju prizadevanj dosedanjega zastopnika so predstavniki goriškega sindikata imeli za primerno, da predlagajo goriškega kandidata ob ugotovitvi, da je vseh dvajset let zastopal slovenske šole tržaški predstavnik. Soglasno je bilo zato sprejeto, da se sestavi lista goriških kandidatov: nosilka liste je profesorica Silvana Hvalič, na drugem mestu pa je profesor Enzo Pavletič.

Sindikat slovenske šole vabi starše in učno osebje, da se množično udeležijo volitev v pokrajinski šolski svet, učno osebje pa tudi v vsedržavni šolski svet.

OBČNI ZBOR SSK V ŠTEVERJANU

IVAN VOGRIČ

V petek, 25. t.m., smo imeli v Sedejevem domu v Števerjanu občni zbor sekcije Slovenske skupnosti za Števerjan. Prva točka dnevnega reda je bila izvolitev predsednika občnega zbora; izbran je bil Mihael Corsi, ki je povezoval večer. Predsednik sekcije Ivan Vogrič je najprej pozdravil goste, prijatelje in somišljenike SSK. Povedal je, da je občni zbor potreben, ker se bližajo pokrajinski in deželni kongresi naše stranke ter je treba zato preurediti sekcije; po treh letih pa je tudi pomembno pregledati opravljeno delovanje sekcije. Na zadnjem občnem zboru pred tremi leti so bili zastavljeni temeljni bližajočim se volitvam, na katerih smo zmagali in po desetih letih ponovno prevzeli

upravo števerjanske občine. To je dobro podčrtal tajnik Dominik Humar, ki je izčrpno poročal o delovanju sekcije v zadnjih letih. Opozoril je na trud, ki je bil vložen pri sestavi liste, s katero smo uspešno nastopili na občinskih volitvah 1995, in na vse napore, ki jih stranka vlaga za dobro upravljanje občine. Sekcija je tudi tesno povezana z domačim društvom F.B. Sedej, iz katerega dobiva vedno nove - mlade sile.

Med gosti, ki so prinesli pozdrav občnemu zboru, velja podčrtati prisotnost dolgoletnega deželnega svetovaleca SSK dr. Draga Štokes, ki je sekciji čestital za zgledno delovanje. Podčrtal je tudi zaskrbljujoče stanje TKB. Spregovorili so še Aleš Figelj, pokrajinski tajnik SSK, dr. Štefan Bukovec, po-

krajinski predsednik SSK; Marjan Terpin, deželni predsednik SSK; Emil Vižintin, predstavnik sekcije SSK iz Doberdoba, Branko Černic, predstavnik sekcije iz Sovodenj, ki je tudi predsednik Katoliškega tiskovnega društva; ob tej priložnosti se je zahvalil vsem števerjancem, posebno še gradbenemu podjetju Hlede, ki so pripomogli k obnovitvi Kulturnega centra Lojze Bratuž. Spregovoril je tudi predsednik društva F.B. Sedej, ki je poudaril vez med društvom in sekcijo. V imenu župana, ki je bil zadržan na slavlju 50-letnice SDGZ, je spregovoril odbornik Roman Di Battista.

Po razpravi in razrešnici staremu odboru so bile volitve novega. Predstavljena je bila samo ena lista, ki je bila soglasno sprejeta. Večer smo zaključili po starem običaju, z domačo kapljico in prigrizkom.

OBČNI ZBOR PD
ŠTANDREŽ

Čeprav so bili društveni člani, tako igralci kot pevci, ob začetku letošnje sezone zelo zaposleni s pripravami operete *Pri belem konjičku*, so ohranili navado, da se v mesecu oktobru zberejo na občnem zboru in pregledajo delovanje, ki so ga opravili v minuli sezoni. Na občnem zboru, ki je bil v prostorih župnijske dvorane A. Gregorčič v Štandrežu v četrtek, 3. oktobra, je najprej poročala tajnica Kristina Marušič, ki je podala pregled razvejanega delovanja predvsem na pevskem in dramskem področju. O mladinskem pevskem zboru je podrobneje spregovorila tudi Martina Nanut, medtem ko sta Tiziana Zavadlav in Božidar Tabaj poročala o mešanem pevskem zboru in dramski skupini. Blagajniško poročilo je podal Lucijan Pavio. Predsedniško poročilo je imel Silvan Zavadlav. Občnega zbora prosvetnega društva Štandrež so se udeležili predstavniki Zveze slovenske katoliške prosvete in drugih društev. Po poročilu predsednika nadzornega odbora Iva Češčuta so bile volitve novega odbora, ki ga sestavljajo: Dimitri Brajnik, Marko Brajnik, Marjan Breščak, Lucijan Kerpan, Anita Lutman, Jordan Mučič, Martina Nanut, Damjan Paulin, Lucijan Pavio, Daniela Puja, Viktor Selva, Božidar Tabaj, Marko Tabaj, Silvan Zavadlav, Tiziana Zavadlav; za nadzorni odbor: Ivo Češčut, Joana Nanut, Igor Paulin; za razsodišče: Dušan Brajnik, Pavel Marušič, Ljudmila Šuligoj.

ZSKP SE
POKLONILA
VOJNIM ŽRTVAM

Ob prazniku vseh svetih se Zveza slovenske katoliške prosvete spomni vojnih žrtev in se pokloni njihovemu spomenu. Letos je to opravila v nedeljo, 27. t.m. Predstavniki zveze so šli v Gonars in položili venec na grobnico žrtev druge svetovne vojne.

DAROVI

ZA LAČNE v misijonih: v spomin na Dalko Devetak sestra Tonči in nečakinja Nives 150.000.

ZA KRVODAJALCE v Sovodnjah: ob obletnici smrti Pierine Ožbot brat Julijan 50.000.

V SPOMIN na pok. svakinjo in teto Eldo Ferletič namesto cvetja na grob druž. Franc Podversič za cerkev v Doberdobi 100.000 in za slovensko Karitas 50.000 lir.

ZAKULTURNI center L. Bratuž: Olga Tomažič 100.000.

ZA CERKEV na Vrhu: druž. Murenec v spomin na očeta Pepija 100.000 lir.

ZA CERKEV v Rupih: A.F. 25.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: druž. Guida Zottija namesto cvetja na grob Ivana Cijana 50.000.

ZA CERKEV v Števerjanu: v spomin na sestro Mihelangel Herman Srebrnič 100.000; namesto cvetja na grob sestri Emiliji Slavka Lakovič Terpin 50.000; N.N. v zahvalo in priprošnjo za varstvo 500.000; N.N. 50.000; N.N. v spomin na očeta ob obletnici smrti 200.000; namesto cvetja na grob pok. Suzani Rožič: otroci 500.000, Saverij Rožič z druž. teti in botri 150.000, Viktorija Maraž 50.000, Sonja Maraž z druž. 50.000, Lučano Vogrič z druž. 100.000, sestri Marica in Avgušlina 100.000, nečaka Štefan in Dragica 100.000, Virginija 20.000, Pavla in Jožef Hlede 100.000, Marino Humar z druž. 100.000, Veneranda Terpin 50.000, Anastazija Hlede 50.000, sekcija SSK Števerjan

200.000, Hadrijan Corsi z druž. 200.000, Roman Vogrič z druž. 200.000, druž. Hrvat Marjan in Marcela 100.000, nečaki Helena, Silva, David Rožič 100.000, Anica in Francka Vogrič 100.000; za srečno opravljeno trgatavo N.N. 100.000; namesto cvetja na grob pok. Miroslavu Škorjancu Nada Terpin z druž. 50.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor F.B. Sedej: namesto cvetja na grob pok. Suzani otroci 100.000 lir.

ZA CERKEV v Mavhinjah: namesto cvetja na grob pok. Mariu Calziju Dora, Lidija in Irena 100.000 lir.

OBVESTILA

ACM - GORICA vabi k maši za edinost v ponedeljek, 4. novembra, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

V KULTURNEM centru Lojze Bratuž na Drevoredu 20. septembra 85 je do 30. novembra odprta razstava slovenskih zamejskih likovnih umetnikov. Ogledate si jo lahko vsak dan od 17. do 19. ure in v večernih urah med raznimi prireditvami. Za skupine je možen dogovor. Tel. 532163 ali 533177.

V KULTURNEM domu bo od 5. do 20. novembra odprta razstava *Čarobni svet Vipavske jame*. Avtor fotografij je jamar Zdravko Rijavec.

V KULTURNEM domu bo v torek, 5.11., ob 18.30 predstavitev knjige Gorazda Humarja *Kamniti velikan na Soči*.

TUDI V GORICI SE
JE USPEŠNO ZAČELA
GLEDALIŠKA SEZONA SSG

IVA KORŠIČ

Čeprav se črni oblaki še zmeraj zgrinjajo na našo gledališko hišo in se ji prav gotovo tudi v bližnji prihodnosti ne bodo pisali boljše časi (o nevzdržnem finančnem stanju, v katerem se SSG že nekaj let bori za obstoj, je tekel pogovor tudi na Borštниковem srečanju v Mariboru), se je gledališka sezona redno začela tudi v Gorici.

K vpisu letošnjega abonmaja je vabilo retorično vprašanje: *Ne boste zamerili, če bomo letos kljub vsemu veselejši?* Lansko leto nekatere predstave res niso bile najbolj posrečene in so naletele na precejšnje kritike. Tako se je vodstvo SSG odločilo, da bo težko vsakdanjost razbilo z odresujočim lahkotnim, a tudi kritičnim smehom. Na tak način upa, da bo ustreglo čim širšemu krogu ljubiteljev gledališke umetnosti. Vendar se ni odreklo poglobljenemu prikazu skrivnostne človekove duševnosti in za uvod izbralo dramo Arthurja Millerja *Razbito steklo*. Z njo se ameriški dramatik vrača v temne predvojne čase,

ko se je stopnjevalo nacistično nasilje nad Židi. Ko avtor pripoveduje mračne dogodke iz preteklosti, kaže tudi na brezbriznost in duhovno paralizo, ki je, žal, prisotna v današnjem času ob tragičnih dogajanjih. Sicer pa je bila vsebina in sama uprizoritev Millerjevega dela v našem tedniku obsežno razčlenjena že ob premieri, zato naj povemo le, da jo je goriška publika 21. in 22. oktobra navdušeno sprejela. Gotovo je uspeh treba pripisati ubranemu, uglajenemu psihološkemu izoblikovanju likov, ki so jih natančno dovršeno podali Vladimir Jurc, Maja Blagovič, Aleš Valič, Lučka Počkaj, Nina Valič in Vojko Belšak, pod dognanim režijskim vodstvom Dušana Mlakarja. Tudi kostumi Marije Vidau so se jasno usklajevali s časom in protagonisti, le scenske rešitve Klavdija Palčiča so učinkovale pretežno (menjava scen je bila prepočasna) in nekatere pripomočki (oblak, nekakšne ptice) so zbanalizirale ozadje prizorišča.

Ob koncu vabimo goriške gledalce, naj skozi celo sezono zvesto sledijo gledališču, saj se to lahko razdaja in sploh živi le, če računata na pozorno prisotnost in ljubezen čim večjega števila poslušalcev.

ŽIVELI SO
PRED NAMI

AMBROŽ KODELJA

Naš Kras, ne glede na to, na kateri strani meje je (hvala Bogu vsaj tega pojma še nismo spolitizirali), je skoraj vsakomur poznan tudi kot veliko prostrano pokopališče. Kadarkoli me kdo poišče ali obišče, skoraj vedno pride do tega vprašanja: "Kje je tisti znani slovenski fantov grob?" Z žalostjo ugotavljamo, da je bil tu na tem našem kamnitem svetu en sam grob. Kdo je štel grobove in kdo ve, koliko naših ali tujih fantov in mož so prekopal v za tiste čase dostojna vojaška pokopališča? In koliko jih je strohnelo in zanje ne bo nikoli nihče vedel! V oktobru sem dobil zanimiv obisk. Sin vojaškega zdravnika, ki je v stari doberdobski, napol porušeni cerkvi z veliko odprtino v strehi, skozi katero je pronicala svetloba, opravil kirurške posege, zelo primitivne, skoraj brez anestezije, mi je le začudeno rekel: "Toliko naših in kdo ve še katerih vojakov je padlo tu okoli, pa se niste še zdramili in v cerkvi postavili vsaj ene plošče za te fante in može, ki jih simbolizira pesem z znanim refrenom Doberdob, slovenskih fantov grob!"

Zanimivo: priti je moral nekdo, da se je na to spomnil! Mi po Krasu smo raje vodili za zgodovino pomembne bitke, kaj naj bo na spomenikih iz druge svetovne vojne, križ, srp in kladivo ali zvezda! Kot da bi to bilo najvažnejše! Pustimo to našo obremenjujočo polpreteklo dobo, iz katere tudi na našem Krasu nekateri še danes ne morejo; nič boljši niso v srcu niti tisti spokornjenci v matični domovini, pa pojdimo korak dalje, vsaj s to mislijo!

Ko hodimo te dni na pokopališča ali pa na sprehod po Krasu in občudujemo živopisno paleto barv prelepega ruja, se zamislimo: "Naš Kras, zgodovinsko grobišče naših sinov in tujcev, žal še vedno čaka vsaj neko simbolično ovrednotenje padlih življenj. Z vso zgodovinsko in občečloveško pieteto smo na vse to mirno pozabili... Kot da vse to nima smisla in seveda ni več pomembno. Ob obletnici prve svetovne vojne in soške fronte smo izdali celo vrsto razprav, organizirali serijo razstav. Na nekaj, kar bi trajno pustilo tudi našim zanamcem neko vidno znamenje, pa so vsi naši organizatorji ne samo pozabili; lahko mirno rečem, da se jim ni zdelo pomembno, da bi o tem razmišljali... Kdo je pravzaprav poklican, da razmišlja tudi o tem, ali je sploh smiselno misliti tudi na to? Naj raje molčimo, naj gredo čas in spomini mimo nas, kot so šli do sedaj?"

11

ČETRTEK
31. OKTOBRA
1996

DULAR MED SLOVENCIMA NA VIDEMSKEM

»BENEČIJA
SE PREBUJA«

ERIKA JAZBAR

Vladna delegacija ministrstva za kulturo republike Slovenije z ministrom dr. Janezom Dularjem na čelu se je v sredo v prejšnjem tednu mudila med Slovenci na Videmskem. Celodnevno srečanje s predstavniki kulturno-družbenih stvarnosti v Nadiških in Terskih dolinah, Reziji in Kanalski dolini je bil informativnega značaja, kajti slovenski minister za kulturo se je seznanil predvsem s stanjem, problemi in zanimivimi novostmi, ki nastajajo v tem delu zamejstva.

Številni predstavniki ministrstva so obisk začeli v Benečiji oz. v Nadiških dolinah, kjer jih je najprej sprejel špeterski župan Firmino Marinič. V svojih besedah je bil predvsem realist in je nakazal gostom iz matice morebitno žalostno prihodnost teh še slovenskih krajev: če v prihodnjih letih ne bo prišlo do družbeno-ekonomskega preobrata, bo čez nekaj desetletij mogoče govoriti o slovenstvu v Benečiji le na folklorni ravni. Slovincem v Nadiških dolinah grozi fizičen konec, zato jim je treba nuditi gospodarske perspektive, kar dejansko pomeni zaustaviti njihovo izseljevanje. Nadalje je za preporod teh vasi treba podpirati tiste ustanove, ki delujejo za celotno slovensko skupnost in jim je tuje politično obračunavanje.

Minister Dular je zelo pozitivno pozdravil napredek

špeterskega dvojezičnega centra, ogledal si je njegovo delovanje in se seznanil s starimi ter novimi predvsem finančnimi težavami te privatne šolske ustanove, ki je doslej največja v Nadiških dolinah. V njej se izobražuje 35% vseh otrok iz Benečije, a še ni priznana kot državna šola in zato ne dobiva proračunskega denarja. Finančno stisko šole je poslabšal polom TKB, saj tam leži denar zanjo. Minister je zagotovil zanimanje ministrstva; šoli - je dajal - je treba zagotoviti nemoten razvoj.

Obisk slovenske delegacije se je nato nadaljeval v Čedadu na sedežu kulturnega društva Ivan Trinko. Srečanja so se udeležili predstavniki beneških medijev, in sicer urednica Novega Matajurja Jole Namor in Božo Zuanella za kulturno-verski list Dom, družbeno-kulturna delavca Marino Vertovec in Giorgio Banchig pa sta nakazala širše delovanje društva Ivan Trinko ter novonastalega združenja Evgen Blankin. V krajšem pogovoru nam je Marino Vertovec povedal, da velja predvsem poudariti prijetno zdušje, ki je vladalo med sodelujočimi, ki so si bili v besedah enotni; skratka ni bilo čuti tiste dvojnosti, ki je prepogosto značilna za našo manjšino.

Minister Dular in ostali vladni predstavniki so bili z obiskom vidno zadovoljni, kajti v Benečiji se prebuja nova generacija izobražencev in poli-

tičnih ljudi, ki se organizirajo; Benečija se prebuja; pri teh prizadevanjih pa je nujen skupni nastop". To so bile besede slovenskega ministra. Nova generacija bo znala vsaj delno zapolniti tisti vrzeli, ki sta ju med Slovenci na Videmskem pustila nepričakovano umrla Izidor Predan in Salvatore Venosi. Sekretar za Slovence po svetu Peter Vencelj pa je bil mnenja, da se politične združenosti iz Slovenije ne smejo prenašati v Benečijo oz. v zamejstvo.

Obisk slovenskega ministra v Benečiji je nedvomno medijsko pomemben dogodek; nujno je, da so na pristojnih ministrstvih v matični Sloveniji seznanjeni z našim ne vedno zavirljivim stanjem, kajti upati je, da ne gre pri takih srečanjih za gluha ušesa, kakršnih smo bili in smo še vajeni pri italijanskih državnikih.

IZ ZDOMSTVA

SLOVENSKI
ZBOR SREČKO
KOSOVEL NA
NIZOZEMSKEM

Društvo Sv. Barbara v Heerlenu bo slavilo 70-letnico delovanja. V nedeljo, 10. novembra, bo osrednje jubilejno praznovanje. Sicer bo potekalo praznovanje od 8. do 11. novembra v povezavi z gostovanjem pevskega zbora Srečko Kosovel, ki bo tudi vrnil obisk zboru "Steiner Mannenkor", ki je pred nekaj leti gostoval v Sloveniji. Med obiskom si bodo člani zbora S. Kosovel ogledali razna mesta na južnem Nizozemskem in sodelovali na tekmovanju v Heythuysenu. V petek, 8., bo uradni sprejem zbora v ob-

gradu na Dobrovem v Goriških Brdih so se 25. oktobra sestali predstavniki šestih univerz iz Slovenije, Italije in Avstrije, predstavniki vlad, diplomati, javni, kulturni in politični delavci. Preučili so projekt o ustanovitvi posebne mednarodne ustanove. Pobudo zanjo je dala univerza v Salzburgu za t.i. Evropske medkulturne študije. Zamisel je takoj podprla nova občina Brda; ta poskuša namreč uveljavljati vlogo in možnosti tega območja, ki sodi v zgodovinski in zemljepisni okvir treh držav. Brda so zainteresirana za mednarodne prireditve tudi zato, ker bodo po odpravi državnih mej v združenji Evropi sestavljala enoten prostor s številjansko občino in njenim območjem.

Udeležencem so prebrali pisma posameznih vlad, ki brez pridržkov podpirajo projekt o ustanovitvi omenjene mednarodne ustanove. Delovati naj bi začela že leta 1997. K projektu so doslej pristopile univerze v Bologni, Trstu, Vidmu, Salzburgu, Mariboru in Ljubljani; slednji dve univerzi sicer z nekaterimi pridržki. Zanimiv in pomemben je bil poseg predsednice goriške pokrajine Monice Marcolini. Poudarila je, da v Gorici deluje oddelek tržaške univerze, vendar si pokrajinska uprava prizadeva, da bi ustanovili Mednarodno univer-

čini Stein. Dan kasneje bodo gostje obiskali Maastricht, kjer jim bodo na občini izročili spominsko ploščico. Zvečer bo koncert v cerkvi sv. Martina v občini Stein. V nedeljo bo jutranji koncert v cerkvi sv. Kornelija namenjen proslavitvi 70. obletnice društva Sv. Barbara; zboru S. Kosovel bo tedaj izročen prapor občine Brunsum. Po koncertu bodo rojaki lahko spoznali novega slovenskega župnika g. Alojzija Rajka.

Res hvalevreden je način praznovanja jubileja, ko bo slovenski zbor zapel pred nizozemskim občinstvom. Slovenski izseljenci želijo tako predstavljati slovensko kulturo v tujini.

Društvu Sv. Barbara iskreno čestitamo. Čestitke za visoki jubilej pošiljajo tudi slovenska belgijska društva.

- PC

V BRDIH
MEDNARODNO
SREDIŠČE?

MARJAN DROBEŽ

zo, ki bi se vključila v znanstvene in kulturne tokove bližnjega obmejnega območja v Sloveniji, kamor sodijo tudi Goriška Brda.

Sedež nove mednarodne ustanove bo v starem gradu v Vipolžab, ki ga bo treba obnoviti. Sredstva bodo zbrali iz raznih virov, predvsem iz skladov Evropske zveze.

Središče za evropske študije naj bi zasedalo vsako leto, in sicer po tri dni. Združevalo bo znanstvenike, umetnike, kulturnike, pedagoge in strokovnjake z najrazličnejših področij, pri čemer bodo izhajali iz preteklosti Slovenije, Italije in Avstrije, ki ima marsikatero skupne značilnosti. Ob tem je prarektor univerze v Ljubljani dr. Tone Wraber navedel nekaj dobronamernih opozoril. Dejal je, da v Ljubljani projekt sicer podpirajo, ne soglašajo pa z načini za njegovo uresničitev. Gre "za novo obliko sodelovanja na univerzitetni ravni, a je vsebinsko podobna nekaterim dejavnostim, npr. v Skupnosti Alpe-Jadran, ki že potekajo." Za teben premislek so imeli na ljubljanski univerzi premalo časa, poleg tega pa nasprotujejo tudi predlogu, da bi imela glavno vlogo univerza v Salzburgu. Dr. Tone Wraber zato ni imel pooblastila za podpis skupne izjave o ciljih ustanovitve mednarodne ustanove.

Stroške znanstvenih in drugih srečanj v vipolškem gradu bodo krile univerze, ki bodo sodelovale pri projektu, nemara tudi vlade, predvsem pa Evropska zveza. Izdatki za eno tridnevno zasedanje bodo predvidoma znašali okrog 7 milijonov slovenskih tolarjev. Na prvem študijskem srečanju leta 1997 bodo preučevali politiko krajevnih uprav v Sloveniji, Italiji in Avstriji za oblikovanje evropske javne uprave. Za leto 1998 je predvidena obravnava evropske kulture in literature; na zasedanju Središča za evropske medkulturne študije v l. 1999 pa naj bi preučili stanje človekovih in splošnih pravic ter zaščito narodnih in jezikovnih manjšin v Evropi.

Čas se je prevesil v jesen. Vsi smo že zaposleni s študijskimi in delovnimi obveznostmi. Če pa se zamislimo, smo še pred nekaj več kot mesecem dni brezskrbno uživali zadnje počitniške dneve. Tako se je v prvem tednu septembra zaključil tudi zadnji tabor Slovenske zamejske skavtske organizacije. S potovanja po tolminsko-idrijsko-cerkniškem hribovju se je vrnil Genghis klan, eden izmed dveh tržaških klanov, ki združuje mlade skavtinje in skavte s tržaškega Krasa. Ostale skupine veje roverjev in popotnic (17 - 21 let) so svoje tabore izpeljale že julija in avgusta: tržaška noviciata po Triglavskem pogorju in klan Razklan po Karavankah. 7. in 8. septembra pa je v Trnju pri Pivki potekalo dvodnevno srečanje voditeljev SZSO ob 20-letnici njene ustanovitve oz. združitve slovenskih tržaških skavtinj in skavtov z goriškimi.

Poletne počitnice so namreč obdobje, ko se skavti vseh starosti odpravljamo na tabore, kjer iščemo nove prijateljske vezi. Tudi roverji in popotnice Genghis klana smo se odločili, da bomo organizirali potovalni tabor, to je teden dni hoje po začrtani poti. Udeleženci smo bili stari osemnajst in devetnajst let in smo se med letom tedensko sestajali na Proseku. Žal se nekateri člani niso mogli udeležiti

PRIČEVANJE / IZ SKAVTSKEGA ŽIVLJENJA

POTOVALNI TABOR TRŽAŠKEGA
GENGHIS KLANA

PRIZADEVNA ŽELVA

tabora zaradi športnih dejavnosti, tako da smo odpotovali le v šestih.

V nedeljo, 1. septembra, smo z vlakom dospeli do Mosta na Soči, šli peš do Tolmina in si ogledali znamenita Tolminska korita. Odpravili smo se tudi v Zadlaško oz. Dantejevo jamo, kjer smo bili že prvi dan vsi zamazani z ilovico. Prespali smo v pastirski koči na planini Razor ob vznožju Vogla. Že v soboto, na predvečer našega odhoda, pa smo v openski cerkvi imeli uvodno mašo, ki jo je daroval tamkajšnji župnik Zvone Štrubelj; med to smo se zamislili ob uvodni misli v letošnji potovalni tabor.

Naslednje dni nas je pot vodila prek kmečkih vasic na Porezen in po markirani poti preko Črnega vrha na Blegoš. Od tam smo se po na sestanku začrtani poti spustili v dolino, točneje na Visoko, kjer smo se poklonili spomenu pisatelja Ivana Tavčarja. Zvečer smo našli zatočišče v Cerknem, kjer od 15. avgusta župnikuje Janez Kobal, duhovni vodja Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov, ki se je razveselil našega obiska. V Cer-

knem smo oblikovali večerno mašo s prošnjami, uvodi, zahvalami in seveda tudi s petjem. Pri maši so bili prisotni učenci sedmega razreda tamkajšnje osnovne šole, ki so se potem z nami zaustavili ob igri, skavtskih plesih in petju raznih bansov. Tako upamo, da smo pripomogli k širitvi skavtstva tudi na tem področju Slovenije. Naslednji dan smo si ogledali Antonijev rov v idrijskem rudniku živega srebra, tamkajšnji nadvse zanimiv mestni muzej in partizansko tiskarno Slo-

venija na Vojskem. V soboto, 7. septembra, pa smo se po vožnji z avtobusom iz Dolenje Trebuše skozi Tolmin razšli v Novi Gorici in se naslednjega dne udeležili Marijanskega shoda na Opčinah, na katerem je sodelovala celotna SZSO-TS.

Pot nas je torej teden dni vodila po planinskem svetu, kjer smo vzpostavili stik z zelo prijaznimi domačini in s še pristnim kmečkim življenjem. Ko se je na vrhu Porezna tretji taborni dan naša skupina razdelila na dve manjši skupini, smo odšli na hike. To je izziv, kateremu moraš slediti, ne da bi vedel, kje boš prespal, kaj boš jedel. Naročeno ti je samo, da moraš dospeti na določen cilj do določene ure naslednjega dne in izpolniti specifične naloge, ki ponavadi zaobjemajo pomoč bližnjemu, pogovor na temo in preizkušanje skavtskih sposobnosti. Tako smo se tistega dne spustili s Porezna polni naukov, ki nam jih je nudil duhovni vodja Rafo Pinoza, in se odpravili na pot. Tisto noč je vsaka skupina spala na drugi kmetiji na prostrani gričevnati planjavi med Poreznom in Blegošem. Naslednjega dne pa smo kmetom v zameno pomagali pri kmečkih opravilih in v prvi osebi spoznali trdo kmečko življenje ter njegov ritem.

Skozi vse naše dogodivščine smo sledili tudi duhovni niti. Vsak

dan smo prebirali odlomek iz knjige Prerok avtorja Kahlila Gibrana. Temo smo zbrali kar vsak dan posebej, vse je bilo odvisno od našega trenutnega počutja. Tako smo prvi dan prebrali razmišljanje o smrti v spomin na 17-letnega Milana Starca, ki nas je zapustil pred dvema letoma, konec meseca avgusta. Naslednje dni pa smo se pogovarjali še o hrani in pijaci, otrocih, pogovoru, času.

Zdaj, ob koncu oktobra, je naše delovanje že spet v polnem razmahu. Na izletih stegov sprejemamo v naše vrste nove člane, z vstopi v klan pa lanski novinci začenjajo svojo triletno pot, ki jih bo pri dvajsetih letih privedla do odhoda in zaključka vzgojne skavtske poti.

Za december pa se že pripravljata dve pomembni skavtski pobudi: v soboto, 14. decembra, bo srečanje voditeljev SZSO ob 20-letnici ustanovitve-združitve z zahvalno mašo in družabnim večerom; tržaški del pa bo naslednji dan sodeloval pri prenosu betlehemske luči miru z Dunaja v Trst v sodelovanju z ostalimi tržaškimi italijanskimi skavtskimi organizacijami. Luč bomo po maši ob 16. uri pri Novem Sv. Antonu raznesli po župnijah naše pokrajine in naprej po Italiji, bližnji Sloveniji ter jo bomo predali tudi ostalim tržaškim verskim skupnostim.

NAPOVEDI O MOŽNIH VLADNIH KOALICIJAH PO DRŽAVNOZBORSKIH VOLITVAH

MARJAN DROBEŽ

Slovenci spremljajo predvolilno kampanjo predvsem prek televizije, kjer potekajo soočanja predsednikov strank oz. posameznih kandidatov za nove poslance. Pri tem prihaja tudi do zabavnih prizorov, saj nekatere debate - takšno je mnenje mnogih volivcev - bolj spominjajo na gostilniške pogovore kot pa na analitično razmišljanje politikov, ki naj bi bili "sol" slovenske države. Toda vse to je del demokracije, ki je gotovo največja vrednota samostojne in neodvisne države.

Slovenski časniki so prejšnjo soboto objavili sezname potrjenih list kandidatov oz. kandidatur ter sezname kandidatov z list kandidatov, o katerih se glasuje v posameznih volilnih okrajih. Svoje kandidate je predložilo 28 strank od 31 delujočih. Prvič v novi demokratični državi se predstavlja tudi Komunistična partija Slovenije, ki naj bi po zatrtju njenega predsednika imela okoli 100 tisoč privrženec. Na televizijski predvolilni tribuni je tudi dejal, da naj bi bila Slovenija plen "politične elite, ki je ustvarila fašistično državo." Med kandidati so tudi nekatere zanimive politične osebnosti, ki so prispevale svoj delež k sedanjemu vzdušju v državi. Omenimo naj npr. arhitekta Eda Ravnikarja iz Ljubljane, ki je avtor skovanke o "udbomafiji", ki da obvladuje Slovenijo. Kandidira na listi Slovenske ljudske stranke. V predvolilnem obdobju postaja vpliven in odmeven dr. Anton Stres, predsednik Komisije Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. V eni svojih izjav o pomenu bližnjih volitev za prihodnji razvoj Slovenije je dejal tudi naslednje: "Bog je ustvaril ljudi kot državotvorna bitja. Volitve so trenutek, ko je vsem državljanom in vsakemu posebej dano, da se vzravna kot subjekt oblasti, sodnik preteklosti in usmerjavec prihodnosti. Kdo bi se smel odtegniti tej možnosti in odgovornosti? Beg iz politike pomeni beg iz demokracije in predajo sebe v stanje nedorastlosti in nezrelosti."

Končni ocenjevalec predvolilnih programov strank in neodvisnih kandidatov - vseh kandidatov je skupaj 1.315 - bodo seveda volivci. LDS je v zadnjih dneh popolnoma spremenila svojo usmeritev na nekaterih področjih. Zdaj predstavniki stranke zatrjujejo, da je poleg tržnega gospodarstva treba razviti tudi socialno državo, ki naj bi povrnila dostojanstvo revnim državljanom, ki živijo na družbenem obrobju. V neki predvolilni oddaji na TV je predstavnica Demokratske stranke Danica Simšič izjavila, da približno tretjina Slo-

vencev živi v revščini. Minister za notranje zadeve Andrej Šter in pravosodna ministrica Meta Zupančič - oba kandidirata za poslanca - sta na skupni tiskovni konferenci ob koncu prejšnjega tedna "ugotovila", da je potrebno dopolniti kazensko zakonodajo, spremeniti ustavo in aktivirati tožilstva in sodišča, da bi se ti organi, skupaj s policijo, lahko odločno postavili proti naraščajočemu kriminalu in prilaščanju družbenega premoženja. Govorila sta torej o najnujnejših ukrepih, na katere zlasti socialdemokrati že dolgo opozarjajo. Zaradi "divjega" liberalizma in njegovih "vrednot" se je organizirani krimi-

nal tako razširil, "da ima npr. v Mariboru že vsaka mestna četrt svojo kriminalno bando." Mariborski župan dr. Alojz Križman je zato zaprosil za posebno policijsko varstvo in jo tudi dobil. Glede tatvin in drugih oblik nezakonitega prilaščanja družbenega premoženja pa naj bi oškodovanca samo v zadnjih dveh letih znašala 130 milijard tolarjev. Socialdemokratski predvolilni letak opozarja, da je bilo vsakemu Slovincu ukradenih najmanj 100 tisoč tolarjev.

S približevanjem volitev se večjajo tudi ugibanja in domneve o mogočih koalicijah strank, ki bi sestavljale vlado. Najbolj razširjeno je mnenje, da bo tudi novi mandatar Ja-

nez Drnovšek, toda v vladi bi poleg LDS sodelovali tudi predstavniki Slovenske ljudske stranke in Socialdemokratske stranke (slednjo vodi Janez Janša). Ob takšni koaliciji bi stranka SKD in Združena lista socialnih demokratov bili v opoziciji. Seveda pa so vse domneve o možnih prihodnjih koalicijah odvisne od rezultatov, ki jih bodo stranke dosegle na volitvah 10. novembra.

Medtem so v soboto, 26. oktobra, proslavili peto obletnico odhoda zadnjih enot tedanje Jugoslovanske armade iz Slovenije. V Kopru je o tem dogodku, ki je omogočil vzpostavitev popolne suverenosti naše nove države, govoril predsednik vlade dr. Janez Drnovšek.

V PREDVOLILNEM OBDOBJU SKORAJ NIČ O SLOVENCIH V ITALIJI

V kampanji za bližnje državnozbornske volitve v Sloveniji predstavniki strank skoraj ne omenjajo slovenske narodne skupnosti v Italiji in njenih težav. Javna občila sicer obširno in podrobno pišejo o krizi in negotovi prihodnosti Tržaške kreditne banke; o tem je menda razpravljala tudi slovenska vlada. Vidna je zadrega, ker je banka slabo in neodgovorno poslovala. V Sloveniji oblast priznava, da je za rešitev zapletov v TKB najbolj oz. edino pristojna Banka Italije. Vzrli in protizakonitosti v poslovanju osrednje bančne ustanove Slovencev v Italiji je podrobneje razčlenil urednik zasebne televizije katoliškega navdih Janko Tedeško, ki na listi Slovenske ljudske stranke kandidira za poslanca. Na tiskovni konferenci je razmišljal takole: "Zlom TKB je prava tragedija za slovensko manjšino v Italiji ter za njeno gospodarstvo. Hkrati pa je to tudi udarec za Slovenijo, saj je ogroženih vsaj 10 tisoč Primorcev, ki v TKB prejemajo italijanske pokojnine. Slovenija bi morala zamejcem pomagati. Naši rojaki v Italiji bi morali najprej izpeljati demokratične volitve v vodstvo manjšine. Demokratično izvoljeno skupno predstavništvo bi bilo lahko najboljši porok za usodo in razvoj Slovencev v Italiji."

Bolje obveščeni del slovenske javnosti je zaradi vsega, kar se je dogajalo v TKB, osupel. Neki slovenski časnik je v nedeljo zapisal, "da je usoda TKB pravzaprav že zapečaten in da je le še vprašanje časa, kdaj bodo oblasti v Rimu sporočile njeno zaprtje. Iz dobro obveščenih okolij je slišati, da je formalni razlog tudi odkritje še večjega primanjkljaja, kot so ga prvotno omenjali. Skupni deficit naj bi znašal že kar 250 milijard lir." M.

FILIPINSKI MADRIGALISTI TUDI V KOMNU

BREDA SUSIČ

Prejšnji teden je znamenita pevska skupina, ki prihaja z daljnega Filipinskega otočja, med svojo evropsko turnejo obiskala tudi Slovenijo.

Gre za komorno skupino *The Philippine Madrigal Singers*, ki jo vodi prof. Andrea O. Veneracion. Filipinski madrigalisti so v Sloveniji imeli šest koncertov, od katerih so bili kar trije v naših krajih: v Novi Gorici, Tolminu in Komnu (ostali trije so bili na Brdu pri Kranju, v Ljubljani in Novem Mestu).

Gospa prof. Andrea O. Veneracion je ustanoviteljica zbora oz. glasbene šole *The University of The Philippine Madrigal Singers*. Je redni profesor petja; od leta 1963 vzgaja pevce, ki nastopajo v zboru. Njeni gojenci so kasneje tudi sami postali uspešni glasbeni pedagogi in zborovodje. Zbor je v kratkem postal svetovno znan, saj se je udeleževal vseh najpomembnejših svetovnih pevskih tekmovanj in osvajal prva mesta. Marsikdo iz zamejstva je Filipinske madrigaliste poznal že pred to turnejo po Sloveniji, saj je zbor nastopil tudi na tekmovanju Seghizzi v Gorici.

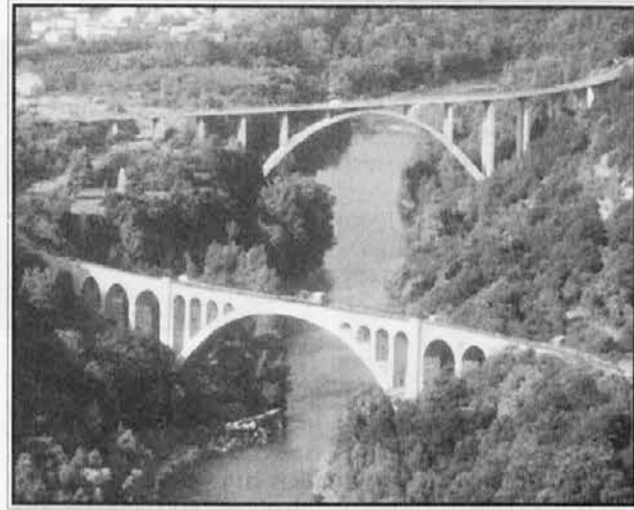
Zbor ima res širok repertoar: predstavi se s "klasičnimi" polifonskimi skladbami kot tudi z duhovno glasbo; z modernimi, ljudskimi in umetnimi pesmimi s Filipinov in celega sveta. Publiko vedno znova očara z izjemno zlitostjo glasov, svežino in simpatijo. Čisti glasovi, ki so nedvomno sad različne vokalne tehnike, se s tankočutnostjo interpretacij

zlijejo v rezultat, ki navduši slehernega poslušalca. Koncerti so pripravljani tako, da zadostijo vsem okusom: zanimivo je npr. to, da se zbor rad predstavlja tudi s svetovnimi evergreeni lahke glasbe, ki so za zbor posebej prirejani.

Tudi na koncertu v Komnu so Filipinski madrigalisti poželi velik uspeh. Publika je do zadnjega kotička napolnila cerkev sv. Jurija in je zbrano sledila izvajanju devetnajstih mladih pevcev. Na koncertu je pevce nagradila z burnimi aplavzi, tako da je zbor za nameček izvedel kar tri pesmi izven programa. Lahko bi trdili, da so tisti, ki so si izborili prostorček v srednjem delu cerkve, koncert še posebej uživali. Na koncertih Filipinskih madrigalistov namreč ne predstavlja užitka samo poslušanje petja, pač pa tudi pogled na pevce in zborovodjo. Posebna zanimivost zbora je namreč ta, da pevci ne pojejo stoji, pač pa sede v polkrogu. Če smo pri nas navajeni na dirigente, ki pred zborom "mahajo" pevcem in če to pričakujemo tudi na nastopih te azijske skupine, bomo tudi v tem primeru presenečeni. Njihova dirigentka namreč sedi prva v polkrogu in vodi pevce le z očmi, nikakor pa ne z rokami. Poleg teh - za nas nenavadnih - običajev je pri njih lepo opazovati izredno ljubezen in toplino, ki ju vlivajo v svoje petje, ter njihove prijazne nasmehe, ki v ljudeh vzbujajo simpatijo.

Slovenska turneja Filipinskih madrigalistov je zdaj že mimo. Gotovo pa vsi glasbeni sladokusci in navdušenci že sedaj nestrpnost pričakujejo njihov ponovni prihod v naše kraje.

KNJIGA O KAMNITEM VELIKANU NA SOČI

Na slovesnosti pod okriljem Krajevne skupnosti v Solkanu in Dvorcu Vogrsko, ki jo je pripravila Mestna občina Nova Gorica, so te dni predstavili knjigo *Kamniti velikan na Soči*. Napisal jo je gradbeni inženir Gorazd Humar, ki je del svojega otroštva preživel v Solkanu. Delo pomeni prvo celovito obravnavo slovitnega železniškega mostu, ki ima lok dolžine 85 metrov, kar je največ med vsemi železniškimi kamnitimi mostovi na svetu. Omenjamo, da so na svetu samo štirje kamniti mostovi, katerih nosilni loki imajo odprtino, večjo od 80 m. Zanimivo je tudi to, da so bili zgrajeni skoraj v istem času na različnih koncih Evrope. Od teh štirih mostov je povsem železniški samo solkanski.

Z zgraditvijo solkanskega mostu je bilo l. 1905 dejansko zaključeno več tisoč let trajajoče obdobje gradnje velikih kamnitih mostov, saj so se pojavili na obzoru že prvi veliki betonski mostovi, ki so l. 1910 dosegli razpon 100 m. Solkanski most, vrhunsko delo avstrijske inženirske šole za mostove, je bil tudi zadnji v generaciji velikih železniških mostov, ki so bili na prelomu 19. in 20. stol. grajeni na železnicah v Avstro-Ogrski. Knjigo bogatijo mnogi dokumenti, fotografije, črteži, načrti, ilustracije in zanimivi zapisi obeh avstrijskih inženirjev. Zgodovina solkanskega mostu je vznurljiva, pestra in zanimiva. V bojih na Soški fronti

avgusta 1916 je bil razstreljen glavni lok mostu. Začasna jeklena konstrukcija, ki je bila postavljena l. 1918, je omogočala promet čez most vse do l. 1927, ko so italijanske državne železnice, pod katerih upravo je takrat bil most, spet obnovile most v rezanem kamnu. Delo so natančno in vzorno opravili, kar je bil dokaz visoke strokovnosti projektantov in graditeljev. Objekt v Solkanu ima kljub številnim letalskim napadom med drugo svetovno vojno še zmeraj največji kamniti lok na železniških progah na svetu. Ostaja tehnični spomenik, ki pripoveduje o visoki tehnični kulturi nekega obdobja, države in naroda.

Gorazd Humar opozarja v svojem pionirskem delu, da so čez solkanski most že l. 1906 stekli prometni tokovi druge železniške povezave Dunaja in Srednje Evrope s pristaniščem v Trstu. V knjigi opisuje tudi druge podobne gradnje in železniške proge. Posebno poglavje je posvečeno t.i. Bohinjski železniški progi. Recenzenti knjige so bili dr. Branko Marušič iz Solkana in prof. dr. Janez Duhovnik iz Ljubljane. Oba sta prispevala tudi ustrezni besedili, misli o knjigi pa je dodal še Marjan Pipenbaher, dipl. inženir gradbeništva. Knjiga je bila izdana v počastitev 90-letnice bohinjske železnice in 150-letnice železnic na Slovenskem. Izdala jo je založba Branko v Novi Gorici. M.

ŠTUDENTSKIM VOLITVAM OB ROB

Na fakultetah ljubljanske univerze je vladal običajen mir, ki so ga sem ter tja zmotili le neizkušeni "bruci". Prejšnji teden pa se je na nekaterih fakultetah začelo vrenje, približevale so se namreč volitve v parlament Študentske organizacije (ŠOU). Plakati (celo tisti, ki so jih v ta namen natisnili Mladi liberalni demokrati - podmladek LDS), osebna prepričevanja in letaki so študentom oznanjali, kdo želi s pomočjo njihovih glasov narediti čimveč dobrega. Preko noči so plakati kandidatov krščanskega prepričanja nenadoma izginili, pojavili pa so se plakati z negativno propagando, na katerih je bilo izraženo, da mora Cerkev propasti. Na vseh plakatih neodvisnih kandidatov "desnice", ki so še ostali, so se pojavili napisi "črnuh". Volitve so se približevale. Po fakulteti so začeli letati baloni, ki so nosili imena kandidatov, delila se je hrana..., prav kakor se za volitve spodobi. Volitve so mimo; kdo je zmagal in si bo prizadeval uveljaviti svoje ideje, bo zanimalo le še najbolj zagnane študente. ŠOU-a je konec, pričanja se delo, kajti ŠOU ostaja in upamo, da bo deloval v blagor vseh študentov. Ostaja pa pričevanje za slovensko družbo, da študentje niso tako apolitični, kakor se zdi na prvi pogled; potrebno jim je le dokazati, da tudi njihovi glasovi pomagajo k boljši urejenosti države. - MS

PROSLAVA V ZNAMENJU VELIKE NEGOTOVOSTI

IVAN ŽERJAL

Na proslavo 50-letnice Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki je bila v petek, 25. oktobra, v Kulturnem domu v Trstu, je legla senca hude krize Tržaške kreditne banke in finančnih preiskav, ki so doletele tudi sedež SDGZ.

Zato je bilo v nabito polni dvorani Kulturnega doma čuti tako praznično vzdušje kot tudi napetost in negotovost ob hudih dogodkih, ki se vrstijo dan za dnem. Zavest o težkih trenutkih, ki jih doživlja naša skupnost, je pronicala tako iz govora predsednika SDGZ Marina Pečenika in gostov kakor tudi iz posega predstavnika uslužbenecv TKB Davida Blažine. Ta je med drugim dejal, da je treba imeti zavest, da je pod vprašajem več tisoč delovnih mest in da je kriza TKB edinstvena priložnost za enoten in učinkovit nastop Slovencev v Italiji.

Marino Pečenik je v svojem slavnostnem govoru (na sliki) orisal zgodovino in dejavnost Združenja v teh 50 letih. Podal je pregled delovanja raznih sekcij SDGZ in dejal, da Združenje v novih okoliščinah še veliko naredi za celotno skupnost, zlasti pri ohranjanju trgovske vloge Trsta in Furlanije-Juljske krajine v mednarodni trgovini. V tem trenutku gospodarske krize

FOTO: KRIVDA

Slovinci v Italiji ne znamo izdelati razvojnih strategij; vprašati pa se je treba, če bosta dežela in Trst znala v nekaj letih obuditi podjetniškega duha, nadoknaditi zamude pri pomanjkajočih infrastrukturah, sprožiti dinamičnost javnih ustanov in ustvariti novo miselnost. Predsednik SDGZ je tudi podal kritično oceno o slovenski državi, ki bi morala postaviti prave državniške odnose tudi glede zadržanja do svojih manjšin v sosednjih državah. Naša manjšina, je bil mnenja Pečenik, pa do sedaj žal ni bila deležna potrebne pozornosti, in to zaradi strankarskih razprtij v Sloveniji. Zdrahe in razprtije pa so prisotne tudi v manjšini sami.

Iz pozdravov tržaškega župana Riccarda Illyja in podpredsednika deželne vlade Cristiana Degana je izšlo pričanje, da mora Trst ponovno postati središča točka v Evropi. Spremembe v zadnjih letih to omogočajo. Zlasti Illy je dejal, da je v tem smislu po-

treben preustroj tržaškega gospodarstva. Oba si tudi prizadevata za rešitev položaja TKB. Tako je izzvenel tudi pozdrav slovenskega ministra za gospodarstvo Metoda Dragona, ki je dejal, da je Slovenija že ukrepala v tem smislu. Pismene čestitke so poslali italijanski predsednik Scalfaro, premier Prodi in slovenski predsednik Kučan.

Sporod, ki sta ga povezovala Tamara Stanesi in Jan Leopoli, je vseboval tudi podelitev priznanj devetim gospodarskim združenjem, zbornicam in ustanovam Slovenije in Italije, ter slavnostno akademijo, ki so jo oblikovali mezosopranska Nora Jankovič, violinist Črtomir Šiškovič in pianist Aleksander Vodopivec. Udeleženci so si lahko tudi ogledali razstavo o starem orodju in starih poklicih. Razstava želi biti pričevanje o delu in dediščini naših tradicionalnih obrtnikov - kovačev, sodarjev, mizarjev, kamnosekov, čevljarjev itd.

NA TRŽAŠKI OKROGLI MIZI

O MOŽNOSTIH GOSPODARSKEGA SODELOVANJA Z BOSNO, HRVAŠKO IN SLOVENIJO

V modri dvorani hotela Savoia Excelsior v Trstu je bila 23. in 24. oktobra dvodnevna okrogla miza na temo možnosti sodelovanja z Bosno in Hercegovino, Hrvaško in Slovenijo. To je že druga okrogla miza, katere organizator je rimska družba Business International. Ta je posvet priredila skupaj z mednarodnim centrom za izobraževanje menagerjev IEDC z Brda pri Ljubljani in v sodelovanju s Srednjeevropsko pobudo ter občino Trst.

Polno zasedena dvorana hotela Savoia Excelsior je dokazala, da vlada za gospodarsko sodelovanje z BiH, Hrvaško in Slovenijo ve-

"ZLATI SAT" SLOVENSKEMU ČEBELARJU

V začetku oktobra so v kraju Pramaggiore blizu Portogruara (pokrajina Benetke) priredili razstavo medu z območja Alpe-Jadran. Na razstavi so čebelarji iz Furlanije in Benečije pa tudi iz Koroške in Slovenije, predstavili kar 128 vrst medu.

Razsodišče je izmed vseh teh vrst podelilo nagrado "Zlati sat" travniškemu oz. cvetličnemu medu (*millefiori*), ki ga je razstavil slovenski čebelar Marjan Jug. V svoji oceni razsodišče ugotavlja, da njegov travniški med "sestavljajo številne dišave, medsebojno raznolike, vendar skladno ubrane prvine."

Isti čebelar je izmed sedmih srebrnih medalj prejel še eno za svoj lipov med. Uspešnemu čebelarju iskrene čestitke!

JURIDIČNE TEME / NOVOST V ITAL. PRAVU

PONAVLJANJE ZAKONSKIH ODLOKOV JE PROTIUSTAVNO

DAMJAN HLEDE

nastala na osnovi nepotrjenih odlokov."

Ustavno sodišče je z razsodbo št. 360 z dne 24. oktobra poseglo na področje ene izmed najbolj zasidranih zakonodajnih razvad zadnjega desetletja. Na zatožni klopi je namreč dejanska uporaba možnosti, ki jo daje drugi in tretji odstavek člena 77 italijanske ustave, ki pravita takole:

"Ako vlada v izrednih primerih potrebe in nujnosti sprejme na lastno odgovornost začasne ukrepe z zakonsko veljavo, jih mora še istega dne predložiti v potrditev zbornicami, ki sta naložena za to sklicani in se sestanejo v petih dneh, čeprav sta razpuščeni.

Odloki izgubijo vsakršno veljavo že od začetka, če niso potrjeni v zakone v roku šestdesetih dni po objavi. Vendar zbornici lahko z zakonom urejajo nezakonite gradbenih del in uvaja novosti v zvezi z gradbenimi dovoljenji. Koli-

Obotavljajoča se parlamentarna praksa zadnjih let je prisilila vlade, da so nepotrjene odloke ponovno objavljale, včasih pa celo brez njih. Tako se je dogajalo, da so omenjeni odloki, ki bi brez potrditve parlamenta ne smeli biti veljavni več kot šestdeset dni, bili v veljavi tudi tri, štiri leta. Pravice in dolžnosti državljanov so torej urejali s sredstvom, ki je že po svoji naravi začasno in negotovo, kar je večkrat privedlo do velikih zmešnjav, ko je bilo treba določiti, katero pravilo je veljalo v določenem času, še predvsem ko je vsak ponovno vložen odlok vnašal spremembe na spremembe. Takšen primer je zakonski odlok o zasebnem gradbeništvu, ki dopušča sanacijo nezakonitih gradbenih del in uvaja novosti v zvezi z gradbenimi dovoljenji. Koli-

ko gradbenih del je v zakonski zmedbi, ker so se pričela v veljavi enega pravila in se zaključila v veljavi drugega, včasih bistveno drugačnega! Pomislimo pa tudi na zakonske odloke na področju kazenskega prava, kjer je začasnost in torej negotovost zakonske določitve kaznivih dejanj z vidika človeških pravic absolutno nesprejemljiva.

Omenjena razsodba prepoveduje vladi, da bi ponovno objavljala nepotrjene odloke v isti obliki, brez vsebinskih sprememb ali pa brez njihove utemeljitve na novih predpostavkah, ki bi ponovitev opravičevala. Formula ni najboljša, ker vseeno dopušča ponavljanje zakonskih odlokov z majhnimi vsebinskimi spremembami, kar pa je za državljanke - kot pričata zgornja primera - najbolj nevarno in zato tudi nedopustno. Ima pa velik pomen, ker predstavlja precedens, mimo katerega zakonodajna praksa ne bo mogla iti in bo zato vedno bolj prisiljena pravna razmerja urejevati z zakonom.

ŠIRŠE OLAJŠAVE ZA NAKUP PRVEGA STANOVANJA

Davčne olajšave, ki so že od l. 1982 dalje (zakon "Formica" z različnimi kasnejšimi popravki) namenjene kupovalcem prvega stanovanja in predvidevajo štiriodstotni registrski davek (če je prodajalec zasebnik) ali davek IVA (če je prodajalec podjetnik), polovično mero davka IN-VIM in fiksno mero (500.000 lir) hipotekarnega in katastrskega davka, so bile pred dve tedna deležne pomembne razjasnitve kasacij-

skega sodišča. Razsodba št. 6476 predvideva namreč, da se lahko posluži omenjenih olajšav tudi, kdor že poseduje v isti občini, kjer namerava kupiti stanovanje, drugo stavbo, ki pa ni primerna za stanovanje glede na osebni položaj davkoplačevalca in njegove družine. Doslej so namreč sodni organi odrekli pristojnost olajšav v vsakem primeru, ko je bil kupovalec v isti občini lastnik kate-terekoli stavbe, ki je bila klasificirana v eno izmed kata-

strskih stanovanjskih kategorij ne glede na to, če je bila resnično uporabna ali zadostna. Pojasnilo kasacijskega sodišča pa natančneje določa, da omenjena restriktivna interpretacija zakona ni utemeljena v primerih, ko "druga stavba zaradi razsežnosti ali svojih značilnosti ne nudi primerne dejanskega stanovanja kupovalcu nove nepremičnine in njegovi družini."

Razsodba je pojasnjevalnega značaja in bo zato gotovo vplivala tudi na sodne spore, ki niso še zaključeni in temeljijo na vprašanju pristojnosti olajšav v omenjenem primeru.

DH

POT DO SREČE

JELENA STEFANČIČ

Od antične razlage zakonov mišljenja so nam ostali predvsem pregovori in citati. Tako še vedno rečemo: "Nesreča ne pride nikoli sama." Nesreča sama pa je posledica zmotne začetne misli. Ta miselna zmotna je podobna napaki, ki jo napravi pijanec: prepričan, da hodi med dvema plinskima svetilkama, si ob eni sami razbije nos. Tako naši čuti tudi nas zapeljejo v zmotno. Odboj je ena od o-

snovnih zakonitosti misli, kakor je odboj zvoka in žarkov eden izmed zakonov fizike. Vaše misli in besede se kot valovanje razširjajo v krogu in se vračajo na začetno točko: k vam samim, kajti vaša najmanjša želja, najbolj neznačajna besedica povzroči valovanje, podobno kot kamenček, vržen v vodo; učinek pa se prav tako povrne.

Edina pot do lastne sreče je in ostane, da ne sejemo drugega kot besede in misli

sreče. Nasilnost in obsojanje tistih, ki se nam zdijo krivi, pa sprožita v nas miselni proces, ki nas izpostavlja nevarnosti. Stara misel pravi: "Ne sodite." To seveda ne pomeni, naj se ničemur ne upiramo. Nasprotno: naša prva naloga je, da se bojujemo za pravico okoli nas. Pravica pa nima nič skupnega z maščevalnostjo. Pravica postane stvarnost šele takrat, ko jo uporabljamo z ljubeznijo, ne pa s sovraštvom. S tem v zvezi neki hindujski pregovor pravi: "Nihče ni tvoj sovražnik, vsi ljudje so le tvoji učitelji."

DAUJE

PODELITEV LETOŠNJIH NAGRAD

ERIK DOLHAR

V torek, 29. oktobra, so na DITZ Žiga Zios v Trstu podelili *Nagrade sport in šola*.

Nagrado, ki jo v sodelovanju s slovenskimi bančnimi zavodi podeljuje Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, so prejeli dijaki slovenskih višjih srednjih šol s Tržaškega in Goriškega, ki dosegajo odlične uspehe v šoli in na športnem področju. Med kratko slovesnostjo so letošnjo nagrado prejeli: **Tanja Blasina, letnik 1978, odbojka pri SZ Sloga, Pedagoški licej Slomšek; Edvin Brani, 78, nogomet FC Primorje, DZL Prešeren; Tjaša Gruden, 78, odbojka OD Bor, DZL Prešeren; Tanja Humar, 79, odbojka OK Val, DITZ Zois - Gorica; Manuela Krasevich, 81, odbojka OD Bor, DZL Prešeren; Johana Križnič, 81, jadrnanje JK Čupa, DZL Prešeren; Fjona Mezgec, 80, ritmična gimnastika SZ Bor, DZL Prešeren; Karin Mezgec, 80, ritmična gimnastika SZ Bor, DZL Prešeren; Katja Milič, 79, namizni tenis, ŠK Kras, Ped. I. Slomšek; Ivan Pahor, 77, nogomet S. Marco, Strok. zav. Štefan; Danjel Radetti, 77, odbojka OK Val, Klas. I. Trubar - Gorica; Tjaša Rogelja, 80, odbojka OD Bor, DZL Prešeren; Irena Rustia, 77, namizni tenis ŠK Kras, Ped. I. Slomšek; Ruzzier Tjaša, 79, atletika Marathon cl., DITZ Zois; Marco Serio, 80, nogomet, A.S. Muggia, DZL Prešeren; Starec Andrejka, 79, jahanje Alpe Adria, DZL Prešeren; Rado Šušteršič, 80, odbojka ZE Sloga-Bor, DZL Prešeren; Tjaša Švara, 77, odbojka ŠD Sokol, DITZ Zois; Štefan Tomasi, 77, nogomet ŠD Sovodnje, DITZ Zois - Gorica; Mi-tja Tretjak, 80, rolanje ŠD Mladina, Klas. I. Prešeren.**

ZSSDI NA GORIŠKEM

P.O. NAJ BO BOLJ OPERATIVEN

Pred kratkim je Pokrajinski odbor Združenja slovenskih športnih društev za Goriško priredil debatni večer, na katerem so predstavniki športnih društev izrazili željo, da bi bili v bolj operativni odbor vključeni novi ljudje, ki niso obremenjeni z delom pri društvih.

Povabljeni so bila vsa društva, da bi se temeljito pogovorila o splošnem delovanju in smernicah našega gibanja, o ciljih in zmogljivostih našega športa, pa tudi o vlogi, ki naj jo opravlja ZSSDI. Predsednik P.O. ZSSDI Marko Lutman, deželni predsednik Jurij Kufersin in funkcionar Vili Prinčič so društva najprej seznanili s pobudo, ki jo je v zvezi s tesnejši stiki med osnovnimi šolami in športnimi društvi izoblikoval CONI. Sledila je dolga debata, ki se je v glavnem razvila iz podatkov ankete, ki jo je Združenje izvedlo med svojimi članicami. Iz te, pa tudi iz posegov odbornikov posameznih društev, izhaja želja, da bi ohranili goriški pokrajinski odbor tak, kot je (sestavlja ga po en predstavnik vsakega društva); po drugi strani pa je tako sestavljen odbor preveč posvetovalec in premalo operati-

ven, kar včasih povzroča nekoliko pomanjkljivo prodornost in manjšo učinkovitost pokrajinske krovne organizacije. Na koncu so prisotni izoblikovali predlog, da bi v obstoječi pokrajinski odbor imenovali še nekaj odbornikov, katerih prvenstvena naloga bi bila prav operativno-koordinacijskega značaja in z že vnaprej določenimi resorji. Izbrani naj bi bili ljudje, ki niso neposredno vezani na delovanje posameznih društev. Prisotni so se tudi vprašali, kako izoblikovati takšno podobo gibanja, da bi se kljub množični prisotnosti ne čutilo zastopano v primerjavi z ostalimi oblikami manjšinskih dejavnosti. - VIP

NOV DEŽELNI ZAKON O ŠPORTU

V ponedeljek, 28. oktobra, je bila v ulici Aviano v Gorici pokrajinska konferenca o športu, kakršne prirejajo po vsej deželi v okviru priprav na nov deželni zakon na tem področju. Najprej se je predsednik pokrajinskega olimpijskega odbora Brandolin sestel z ravnateljem zavoda za kredite v športu Senatorem, nakar so se zbrali predstavniki uprav in športnih združenj.

SMUČANJE

ZAČETEK BELEGA CIRKUSA

SÖLDEN - V soboto, 26. oktobra, se je na tirolskem ledeniku z velesalomoma začel letošnji svetovni pokal v smučanju. Najprej so bila na vrsti dekleta, med katerimi je bila najhitrejša Nemka Seizinger, medtem ko je bila ljubljanka Urška Hrovat solidna osma. Dan kasneje so merili moči še fantje. Švicarji so potrdili svojo premoč v tej disciplini z zmago Locherja, **Jure Košir (na sliki)** pa je bil odličen deveti. Italijan Tomba zaradi poškodbe ni nastopil, *belemu cirkusu* pa se bo verjetno pridružil v ZDA, kjer se bo svetovni pokal nadaljeval šele čez tri tedne.

AMATERSKI NOGOMET

DOBRA BERA NAŠIH

Od vseh naših enajstERIC, ki nastopajo v amaterskih ligah, je bila tokrat poražena le ena. Preseneča zmaga štandredške Juventine Radenska, ki je s pičlim zadetkom Montina v gosteh odpravila solidno Sangiorgino, potem ko je v prejšnjem kolu utrpela kar 7 golov na domačem igrišču. Zadovoljni kapetan Štandrežcev Trevisan je po tekmi izja-

upoštevati tokratnega nasprotnika, Ponziano, kateri gre čestitati. Žogo na enajstmetrovki bi sicer skoraj ujel... V isti ligi je proseška Primorje Adriaker prvič zmagalo na igrišču Staranzana, uspešna pa je bila tudi mlada postava Sovodenj Zadružne kreditne banke, ki je premagala Maranese. V 1. amaterski ligi je kriška Vesna s hitro igro zausta-

FOTO KROMA

vil: "Domači poraz z Gradesjem je že zaprto poglavje, saj smo nanj pozabili, že preden smo prišli v San Giorgio. Tokrat smo imeli na razpolago več priložnosti za gol, od katerih smo k sreči eno konkretizirali. Rezultat je povsem pravičen!" V promocijski ligi je bil na vrsti tržaški derby Ponziana - Zarja, ki se je končal brez zmagovalca, čeprav so Zarjani dvakrat prešli v vodstvo. **Bazovski kapetan, vratar Zenga Kočevar (na sliki)** je povedal: "Mislim, da je pojemanje moči v 2. polčasu le psihološke narave. Seveda je treba

vila vodečo Torreanese na neodločenem izidu. Edini poraz tega kola prihaja iz lige nižje: utrpel ga je Kras, ki ga je sredi Repna porazila Villanova. V isti ligi je trebanski Primorec zmagal na travniku CGS-a, medtem ko je Breg izenačil s Serenissimo. V 3. amaterski ligi, je Servola prisilila padriškogropajsko Gajo na neodločen izid, tako da so rumenozeleni izgubili vodstvo na začasni lestvici skupine G, v kateri je druga postava Brega izenačila s CUS-om. V goriški skupini je z Azzurro remizirala tudi doberdobska Mladost.

KOŠARKA

KJE SO MODRI BOJEVNIKI?

V 5. kolu B lige je bil Jadran TKB v Bergamu poražen za celih 25 točk. Nekdanji *modri bojevniki* so se borili le na začetku tekme, nakar so popustili na celi črti in dovolili domači peterki, da je z lahka zmagala. Za nameček bodo imeli Čehovinovi fantje že drevi, četrtek, 31. oktobra, težak popravni izpit proti čedajškemu Gestecu, ki trenutno vodi na lestvici. Dajmo fantje, dokažite, da vas lahko še vedno imenujemo *modri bojevniki*!

V D LIGI USPEŠNA LE RADENSKA IN DOM AGOREST

Bor Radenska se je oddolžil za uvodni poraz in nasul Infoterju kar 16 točk. Drugič zaporedoma je uspelo Domu Agorest, ki je tako v četverici trenutno vodečih na lestvici. Izkušeni goriški playmaker Marko Corsi sicer meni, da je vsaka napoved zaenkrat preuranjena, v Domovem taboru pa so zadovoljni, da so na igrišču tržaškega Interja 1904 slavili v nedeljo zjutraj, kar je za naše ekipe tradicionalno prava redkost. Praznih rok sta tokrat ostala Kontovel in Cicibona Pref. Marsich, ki so jo v Gorici odločilno oškodovali sodniki, tako da so Cicibonaši izgubili proti Arteju za eno samo točko.

SLOVENIJA - ITALIJA ZA KVALIFIKACIJE NA EP 97

Sinoči, v sredo 30. oktobra, je bilo v ljubljanski Hali Tivoli kvalifikacijsko srečanje za nastop na evropskem prvenstvu prihodnje leto v Barceloni. *Azzuri* so se od ponedeljka pripravljali v Trstu, Slovenci pa že cel teden pod Rožnikom. V svoje vrste je selektor Andrej Urlep poklical tudi veterana Zdovca in Alibegoviča, saj je bila tekma za slovensko reprezentanco izrednega pomena. Italija je bila namreč do včeraj še neporažena v kvalifikacijah, medtem ko je Slovenija že izgubila prav proti Italiji, Češki in Makedoniji. Slovenija je vsekakor, vsaj motivacijsko, igrala v vlogi favorita. - DOLFO

NAMIZNI TENIS KRAS UGASNIL FIAMMO

Konec tedna so zmagale vse postave Krasa, ki so stopile na igrišče. Dekleta Krasa Generali so v 4. kolu A1 lige premagale še messinsko Fiammo, tako da brez poraza vodijo na začasni lestvici v družbi Castellane iz Mantove. V nedeljskem dvoboju so bile odločilne zmage Krasove tujke Kitajke Wang Xuelan, Ane Bresan in Vanje Milič.

ODBOJKA

SKROMEN ZAČETEK V VSEH PRVENSTVIH

ZMAGALI LE MOŠKI IMSE, OLYMPIE IN ESPEGA.

V soboto, 26. oktobra, so se začela vsa prvenstva, v katerih nastopajo zamejske šesterke. V moški B-2 ligi so najbolje začeli Valovci, ki so po presenetljivem povratku Marchesinija gladko premagali Mogliano Veneto in s tem potrdili, da odločno štartajo na napredovanje v višjo ligo. V istem prvenstvu nova nakupa De Cecco in Buttieli Slogi Koimpex nista bila dovolj, saj so Slogaši v Tridentu ostali praznih rok. V ženski konkurenci iste lige nova **združena ekipa Koimpexa** ni začela najbolje (na sliki **Katja Vodopivec**), ker je bila poražena v Coneglianu. Odbojkarice očitno niso še uigrane, saj ni dolgo, odkar so začele trenirati skupaj, trenerju Sainu pa je že jasno, katera bo standardna šesterka: Paola in Barbara Gregori, Vodopivec, Srichia, Mamillo in Benevol. V C1 ligi so vse tri naše postave gladko izgubile, saj niso osvojile niti enega seta. Moški Soče Sobema so točki pustili na igrišču Nove Gens, medtem ko sta ženski postavi Olympie Kmečke banke K2 Sport in La Goriziane Zadružne kreditne banke Sovodnje plačali krstni davek v C1 ligi in bili poraženi od Volleya 93 in Cordenonsa. V moški C2 ligi je šlo bolje Olympii CDR, ki je v domači telovadnici po tie-breaku strla odpor Moše, medtem ko je Bor Fortrade gladko izgubil v Torriani. Krajši konec so v Nabrežini potegnile tudi Sokolovke, ki so bile za Farro nedorasle nasprotnice. V D ligi so s pravo nogo začeli Espegovci, z zgrešeno pa Slogašice.

25-LETNICA SZ SLOGA

Drevi, četrtek 31. oktobra, bo Športno Združenje Sloga ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah svečano praznovalo svojo 25 - letnico.

ROJC IN CIAC V FIPAV

V ponedeljek, 21. oktobra, so na občnem zboru po-

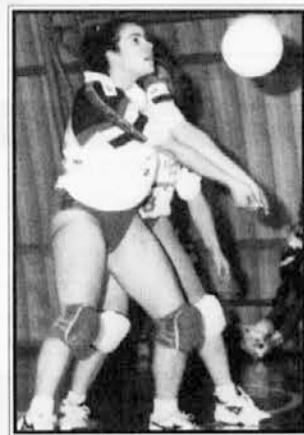

FOTO KROMA

krajinske odbojcarske zveze FIPAV za Tržaško izvolili nov odbor, v katerem bosta odselej tudi Pino Rojc (Bor) in Mario Ciac (Sloga). V prejšnjem pokrajinskem odboru so imela slovenska društva mesto podpredsednika. To funkcijo je opravljal Boris Žerjal (Breg), ki pa je odstopil, ker bo na občnem zboru deželnega FIPAV-a 10. novembra kandidiral za mesto deželnega podpredsednika.

NAPREDOVANJA, PLAY OFF, PLAY OUT IN IZPADI

Končno je znano, kako se bodo konec sezone spremenila razna odbojcarska prvenstva:

B2 liga: 1. in 2. napredujeta v B1 ligo, 12., 13. in 14. izpadeta v C ligo, 10. in 11. igra play out za obstanek.

C1 liga: 1., 2. in 3. napredujejo v B2 ligo, 4. in 5. igra play off za napredovanje, vsa ostala moštva bodo v sezoni 97/98 igrala v enotni C ligi.

C2 liga: 1. igra dodatne tekme za napredovanje v B2 ligo. Število moštev, ki bodo v sezoni 97/98 igrala v enotni C ligi, je odvisno od rezultatov deželnih moštev v državnih B2 in C1 ligi. Predvidoma se bodo v C ligo uvrstila najmanj 4 moštva.

D liga: v enotni C ligo se uvrsti samo prvouvrščena ekipa. Število izpadov v 1. diviziji bo znano šele na koncu prvenstva.

ED

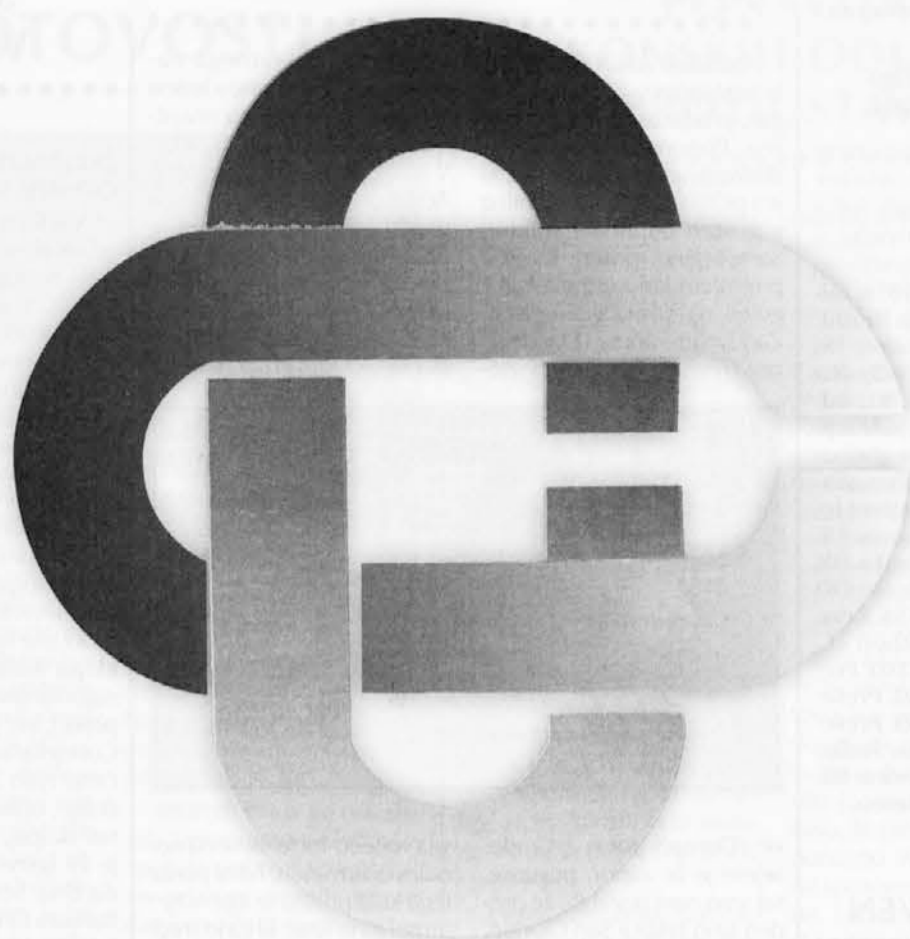
JADRANJE

PRI SIRENI POMORSKA OSNOVNA ŠOLA

Naša olimpijka Arianna Bogatec je sestavila program *pomorske osnovne šole*, ki ima za cilj približanje jadrnanja in pomorstva osnovnošolcem. Za pobudo sta se dogovorila TPK Sirena in proseška OŠ A. Černigoja. V osmih lekcijah se bodo otroci seznanili s teorijo in prakso življenja na morju in ob njem. Prva taka lekcija je bila že v sredo, 23. oktobra. Otroci so se razdelili v 2 skupini: najmanjši so prisluhnili Arianni Bogatec in Andreju Gregoriču, 4. in 5. razred pa sta Bruno Bogatec in Oskar Šiškoč odpeljala v skladišče, kjer so si ogledali razna plovila. Za konec je Andrej Prašelj popeljal otroke z gumenjakom na morje okoli sedeža Sirene na barkovljanskem nabrežju. Program pomorske šole predvideva, da bi se otroci na zadnjih lekcijah, niz katerih se bo zaključil 30. aprila prihodnjega leta, samostojno preizkusili v plovbi z optimisti.

TOMŠIČ (SIRENA) ZMAGAL

V nedeljo, 27. oktobra, je bila v Tržaškem zalivu predzadnja regata tekmovalne sezone. V prvi od dveh regat za Trofejo Finozzi - Alesani je član TPK Sirene Tomšič v brezvetrju popeljal svojo jadrnico *Selve* do zmage v kategoriji Ims Overall. Zadnja letošnja regata društev tržaške pokrajine bo v petek, 1. novembra.

VARČEVANJE, GOTOVOST ZA BODOČNOST!

**ZADRUŽNA
KRAŠKA BANKA**

*SEDEŽ: OPČINE, ULICA RICREATORIO 2
TEL. 040 / 21 491*

*PODRUŽNICE: TRST, TRG LIBERTÀ 5
NABREŽINA, TRG SV. ROKA 106
SESIJAN, SESIJAN 44
BAZOVICA, ULICA GRUDEN 23*

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
V DOBERDOBU**

*SEDEŽ: DOBERDOB, ULICA ROMA 23
TEL. 0481 / 78 063*

*PODRUŽNICA: RONKE, ULICA C. D'ANNUNZIO 96/A
TEL. 0481 / 47 41 60*

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
SOVODNJE OB SOČI**

*SEDEŽ: SOVODNJE OB SOČI, /GO/
PRVOMAJSKA 75, TEL. 0481 / 88 21 55*

*PODRUŽNICA: ŠTANDREŽ, /GO/
ULICA DEL CARSO 73/A, TEL. 0481 / 52 08 32*